

FLOTTANS MÄN

KAMRATSKAP

ÖRLOGSTRADITION

SJÖFÖRSVAR

Nr 2 2014

FLOTTANS MÄN

Tidskrift för Flottans Mäns Riksförbund

Nr 2 juni 2014

Årgång 80

ISSN 0015-4431

Förbundets Høge Beskyddare:

AMIRALEN H.M KONUNG CARL XVI GUSTAF

Rikshedersordförande:

JAN THÖRNQVIST

MARINCHEF

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE:

Olle Melin - epost:omelin@telia.com

Tel 0455-23964

Författarvägen 9, 371 63 LYCKEBY

GRAFISK FORMGIVNING:

Dag Åshage - epost:paul.assar@euromail.se

Tel 0455-48218

Fasanvägen 4, 370 30 RÖDEBY

TRYCKERI: Printfabriken, Karlskrona

PRENUMERATION:

Kontakta kansliet. Kostnad 200 kronor/år. 4 nummer.

Kostnad lösnummer 60 kronor.

ANNONSER:

Kontakta Bo Schagerberg

Epost: bo.sch@bredband.net

08-530 447 57

KANSLI:

Teatergatan 3, 111 48 Stockholm

Tel: 08-678 09 08

Öppet tisdagar 09-16

Internet: www.flottansman.se

Adress e-post: riksforbundet@flottansman.se

PLUSGIRONUMMER:

Riksförbundet: 5 88 19-4

Stora Tratten 35 80 22-2

FLOTTANS MÄNS RIKSFÖRBUND

Ordf: Kommendör Johan Forslund

Tel: 08-571 448 51

V.ordf: Kommendörkapten Jan Wikberg

Tel: 063-12 95 62.

Sekr och informationsansvarig:

Elektroingenjör Bo Schagerberg Tel: 08-530 447 57.

bo.sch@bredband.net

Kanslichef: Örlogskapten Lennart Bresell

Tel kansliet: 08-678 09 08 Tel hem: 08-449 31 58

lennart.bresell@telia.com

STORATRATTEN (Arrendator LoF Stockholm)

PL 326, 130 25 Ingmarsö Tel: 08-542 461 26

Telefontid juni-augusti 09-10, 17-18

Ur innehållet:

Ledare	3
Riksårsmötet	4-5
Chefsbyte i Karlskrona	6-7

Fyrtio år i sjökartläggningens tjänst	9-11
Beslutsprocessen	12-13
Hajfiske del 2	14
1. maj-revelj i Karlskrona	14-15

Karikatyrtecknare	16
Nordiskt samarbete under vattnet	17
Kungsholms fort	18-20
Vad en gammal bild berättar	22

Världens största kanon	23
Ubåtshallen invigd	28-29

Baltops	30
Flottans Mäns debattunderlag	31-33
Muskövarvet	34-35
Lokalföreningarna	36-45
Nya böcker	48-49
Aspirantjubileum	50-51

Omslagsbild:

Minjaktfartyget Ulvön på väg mot Oslo

Foto Norska marinen

Nummer 3 2014 utkommer i sept. Manusstopp den 15 aug

Krisen i östra Ukraina

Den ryske presidenten Putin har än en gång visat omvärlden, att han inte skyr några medel, när han vill utöka den ryska intresse sfären. Annekteringen av Krim, som har lett fram till den pågående krisen i östra Ukraina, är ett tydligt tecken på detta. Krisen har fått till följd, att omfattande omdisponeringar av stridskrafter har genomförts i vår omvärld och den har satt ny fart på försvarsdebatten. Ledande politiker i västvärlden inser allvaret och vidtar relevanta åtgärder och premiärministern i Ukraina går så långt, att han talar om risken för ett tredje världskrig. Här hemma reagerar våra politiska herrar lite yrvaket med uttalanden om höjda anslag och behovet av nya system och vår försvarsminister har uttalat sig om behovet av långgräckviddiga precisionsvapen för flygstridskrafterna och nya ubåtar. Alldeles uppenbart har ett nytt läge uppstått!

För sex år sedan visade Ryssland upp ett motsvarande beteende i Georgien och även om vissa ledande politiker kom med pompösa uttalanden, ledde det inte heller då till någon reell inverkan på vår försvarspolitik. Internationella åtaganden prioriterades fortfarande och det nationella försvaret glömdes bort! Under den gångna vintern har dock den allmänna uppfattningen i politiska kretsar delvis svängt till förmån för det nationella försvaret, vilket ju är positivt och måste betraktas som en framgång för ihärdiga opinionsbildare, men fortfarande utan någon märkbar förändring.

Det nya läget tycks i alla fall ha väckt våra beslutsfattare ur villfarelsen, att "Europa är säkrare än på länge" och det verkar nu ligga lite mer allvar bakom orden om förstärkningar och ökad satsning på försvaret av Sverige. Regeringen har utlovat "substansiella" anslagsökningar men först om ett antal år! Som alltid för sent och för lite! Under tiden ska Försvarsbeslutet 2009 genomföras och 500 miljoner sparas genom reducering av personal och organisationsenheter.

Det duger inte! Nu måste krafttag till för att återskapa Försvarsmaktens förmåga att försvara landet. Fokus måste ligga på det nationella försvaret och alla resurser måste inriktas mot det målet. Integritetsförsvaret, tröskel-effekt och uthållighet är begrepp, som tidigare använts för att bygga en försvarstrappa mot ett väpnat angrepp mot landet. Det är dags att åter resonera i sådana termer. Även om den ryske björnen har börjat mullra, är risken för ett väpnat angrepp mot vårt land i dagsläget mycket liten, men i den nedre delen av konfliktskalan är det av största betydelse, att vi kan hävda vår territoriella integritet och hålla våra sjövägar öppna. För att säkra vår importsjöfart och säkerställa att våra hamnar kan hållas öppna, är det av yttersta vikt, att flottan ges resurser för

eskortering och minröjning. Flottans fartygsburna ubåtsjaktförmåga ligger sannolikt på en alldeles för låg nivå och den helikopterburna ubåtsjaktförmågan är i stort obefintlig i dagsläget. Tröskeleffekt nås genom satsning på ett skalförsvaret, där allsidigt sammansatta sjö- och flygstridskrafter är de viktiga komponenterna.

Den hängivna personalens lojalitet och uppoffrande arbete framhålls ofta som det, som får Försvarsmakten att fungera trots alla motgångar i form av omorganiseringar, nedskärningar, uteblivna övningar och senarelagda materielbeställningar samt ständiga besparingsdirektiv och en ominriktning, som aldrig tycks bli helt genomförd. Till detta kommer de interna problem, som man tvingas brottas med; rekryteringsproblem, svårigheter att få den antagna personalen att stanna kvar och det bristande förtroende för Försvarsmaktens ledning och en kritisk inställning till det höga arbetstidsuttaget, som redovisas i FM-vind 2013. Hur mycket mer orkar Försvarsmakten stå ut med? Till slut får människorna i organisationen nog! Halmstrået knäckte kamelens rygg och kanske läggs snart det sista halmstrået på ÖB:s axlar, om inte radikala beslut fattas om en långsiktig och hållbar inriktning, som ger Försvarsmakten stabilitet och arbetsro och möjlighet att fullgöra sitt viktigaste uppdrag, att försvara Sverige!

En av statens huvuduppgifter är att värna landet mot yttre hot, en uppgift som har försummats under en lång följd av år. Det är nu hög tid att ta den uppgiften på största allvar! I skrivande stund är försvarsberedningens underlag till statsmakterna inte känt, men oavsett, vad som där framförs, måste nu en långsiktig och hållbar strategi läggas fast, där målet måste vara att återskapa försvarsmaktens förmåga att försvara landet. I första hand måste därför resurser tillföras, som höjer förmågan i integritetsförsvaret, ökar tröskeleffekten och på sikt förbättrar uthålligheten, om ett väpnat angrepp skulle drabba landet. Försvarsbeslutet 2015 måste därför innehålla ett markant högre anslag och en tydlig inriktning mot det nationella försvaret!

Johan Bråmberg

Riksårsmöte till, i och från Polen

Riksårsmötet 2014 arrangerades av Karlskrona-föreningen och där hade man valt att förlägga arrangemanget ombord på *Stena Vision* och i Polen.

Start på Verkö

Under söndagseftermiddagen samlades deltagarna på Verkö, där det bjöds på förtäring och musikunderhållning av Karlskronabandet Mellowtones. Så småningom var det dags att stiga ombord på färjan *Stena Vision* och på väg ut från Karlskrona vidtog mingel och en förbrödringsmåltid och till detta välkomnades deltagarna av ordföranden i Flottans Män Karlskrona, Göran Löfgren.

Lokalföreningskonferens

Tisdagen inleddes med en lokalföreningskonferens, där respektive deltagande lokalförening fick möjligheten att presentera sin verksamhet. Några frågor togs upp gemensamt, användandet av Facebook, riksårsmötena i framtiden och så gav Bertil Andreasson en fyllig information om kamratföreningars medverkan i veteranstöd för utlandstjänstgörande inom Försvarsmakten.

Förbundsstyrelsens Rolf Pärnhem ifrån Karlshamn och ordföranden i lokalföreningen i Kristianstad, Lars-Ingvar Elofsson, gav en fyllig information om möjligheterna i Facebook.

Rundtur i trestadsområdet.

Efter lunch på måndagen var det dags att embarkera tre busar för en rundtur i trestadsområdet, Gdynia, Sopot och Gdansk. Färden ställdes till Westerplatte utanför Gdansk och den plats, där andra världskriget startade. En fyllig information om händelserna på Westerplatte kommer att ges i kommande nummer av vår tidskrift.

Bussturen fortsatte vidare genom de tre städerna, där det tyvärr inte gavs några möjligheter till stopp förutom för en kort matpaus i Sopot. Men de kunniga svensktalande guiderna gjorde turen intressant och kanske detta lockar till besök vid andra tillfällen.

Riksårsmötet

Riksårsmötet inleddes traditionsenligt med parentation av under året avlidna kamrater. De sedvanliga punkterna som verksamhetsberättelse, ekonomisk rapport, revisionsberättelse samt kommande års budget och avgift klubbades igenom med fart och i total enighet.

Lite diskussion blev det om framtida riksårsmöten. Beslutet blev, att fr.o.m. 2016 ska riksårsmötena genomföras på färja med utgångspunkt från Stockholm. Arrangerande förening kan dock få förbundsstyrelsens godkännande om att förlägga mötet till annan plats.

För 2014 inriktas verksamheten på bl.a. fortsatt arbete med veteranstöd och debatt och engagemang för en bättre flotta. År 2015 kommer att symposium att anordnas kring jagarköpen från Italien 1940.

Det blev också några byten i förbundsstyrelsen och andra funktioner. Se särskild punkt.

Riksårsmötet avslutades med medaljutdelning till förtjänta medlemmar. Se lista.

Avslutande bankett

Så avslutades hela arrangemanget med en festbankett, till vilken HM Konung Carl XVI Gustaf hade sänt sina välgångsönskningar. Arrangörsföreningen avtackades av förbundsordföranden och ordföranden i Flottans Män Karlskrona överlämnade minnesgåva till fartyget, representerat av fartygschefen Bergil Gustafsson.

Jag är säker på att alla cirka 160 deltagare instämmer med mig i ett stort tack till Flottans Män i Karlskrona för ett väl genomfört riksårsmöte.

Olle Melin

Styrelsen 2014

Ordförande	Johan Forslund	Stockholm	M
Ledamöter	Jan Wickberg	Östersund	N
	Lennart Persson	Södertälje	M
	Bo Schagerberg	Nynäshamn	M
	Örjan Sterner	Stockholm	M
	Göran Löfgren	Karlskrona	S
	Rolf Pärnhem	Karlshamn	S
	Bertil Andreasson	Göteborg	V
	Lars Linde	Ängelholm	V

Ersättare

Lars Sellgren	Härnösand	N	Wickberg
Olof Berglund	Gotland	M	Persson
Kjell Johansen	Nynäshamn	M	Schagerberg
Stieg Andersson	Västerås	M	Sterner
Lenny Göransson	Trelleborg	S	Löfgren
Lars-Ingvar Elofsson	Kristianstad	S	Pärnhem
Jackie Lindebäck	Lysekil	V	Andreasson
Kjell Jönsson	Halmstad	V	Linde

Ers för

Revisorer Bo Johansson och Jöran Westling med Maud Biärsjö och Jan Peterson som ersättare

Valberedning Lars-Erik Wennersten Göteborg sammankallande samt Lars Biärsjö Stockholm, Bertil Graeve Sundsvall och Göte Lindberg Trelleborg

Göran Löfgren, ordförande Flottans Män Karlskrona, hälsar välkommen ombord

Medlemmar som tilldelats Flottans Mäns hedersutmärkelser 2014

Nynäshamn	Hedersankare nr 95	Hans Martinelle
Nynäshamn	Hedersankare nr 96	Eron Wersén
Varberg	Hedersankare nr 97	Per Callenberg
Västerås	SMKR förtjänstmedalj i guld	Curt Stockselius
Karlhamn	SMKR förtjänstmedalj i guld	Bertil Landgren
Malmö	Ankarmedalj i guld nr 132	Jörgen Persson
Västervik	Ankarmedalj i guld nr 133	Bo Nord
Västerås	Ankarmedalj i guld nr 134	Stieg Andersson
Västerås	Ankarmedalj i guld nr 135	Bengt Larsson
Kristianstad	Ankarmedalj i guld nr 136	Lars-Ingvar Elofsson
Sundsvall	Ankarmedalj i guld nr 137	Mats Andersson
Gotland	Ankarmedalj i guld nr 138	Lennart Söderberg
Varberg	Ankarmedalj i guld nr 149	Carl-Anders Lundgren
Varberg	Ankarmedalj i guld nr 150	Allan Carlsson
Varberg	Ankarmedalj i guld nr 151	Tore Tejler
Haninge	Ankarmedalj i silver nr 182	Roland Ekstrand
Haninge	Ankarmedalj i silver nr 183	Jan Hardy Abrahamsson
Norrköping	Ankarmedalj i silver nr 184	Gunnar Nyström
Karlstad-Värmland	Ankarmedalj i silver nr 185	Bert Ågren
Norrköping	Ankarmedalj i silver nr 186	Sten-Åke Johansson
Malmö	Ankarmedalj i silver nr 187	Thomas Kristoffersson
Malmö	Ankarmedalj i silver nr 188	Stefan Leo
Malmö	Ankarmedalj i silver nr 189	Dick Heimsten
Malmö	Ankarmedalj i silver nr 190	Göran Hagman
Nynäshamn	Ankarmedalj i silver nr 191	Gunnar Angerby
Lysekil	Ankarmedalj i silver nr 192	Stig Insulan
Västervik	Ankarmedalj i silver nr 193	Tony Wärdig
Västerås	SMKR plakett i silver	Kjell Nordling
Västerås	SMKR plakett i silver	Mats Nordlander

Medaljörer närvarande vid riksårsmötet: Från vänster Bo Nord Västervik, Lars-Ingvar Elofsson Kristianstad, Lennart Söderberg Gotland, Eron Wersén Nynäshamn, Tony Wärdig Västervik, Stig Insulan Lysekil, Mats Andersson Sundsvall, Stieg Andersson Västerås och Per Callenberg Varberg

Delar av styrelsen med ersättare samlade efter riksårsmötet

Mats Andersson Sundsvall får sin ankarmedalj av förbundsordföranden under överinseende av Bo Nord från Västervik

Per Callenhag från Varberg med sitt hedersankara

Fartygschefen på Stena Vision, Bergil Gustafsson, tar emot minnesgåva av arrangörsföreningens ordförande Göran Löfgren

Högtidligt chefsbyte i Karlskrona

Tisdagen den 1 april ägde ett högtidligt chefsbyte rum i Karlskrona. I strålände solsken och nästan kav lugnt tillträdde den nye marinbaschefen Erik Andersson.

Försvarsmaktens produktionschef generallöjtnant Anders Silwer och marinchefen konteramiral Jan Thörnqvist hedrade ceremonin med sin närvaro.

Representanter från Karlskrona kommun, Länsstyrelsen, Karlskronavarvet, Fortifikationsverket m.fl. fanns också på plats.

Självklart följdes ceremonin av personalen i Karlskrona garnison.

Ceremonin inleddes med parad för flaggor och fanor. Örlogsflaggan liksom regementsfanorna från Karlskrona kustartilleriregemente och Kronobergs regemente fanns självklart på plats.

(Marinbasen är traditionsbevarare för Karlskrona kustartilleriregemente (KA 2) och i Marinbasen ingår också Kronobergs – Kalmargruppen, som för Kronobergs regementes (I 11) fana.)

Avgående marinbaschefen Håkan Magnusson höll ett avgångstal, varefter Försvarsmaktens produktionschef, Anders Silwer, avtackade Håkan Magnusson och välkomnade den nye marinbaschefen Erik Andersson.

Innan Erik Andersson tog till orda, skedde en flaggöverlämningsceremoni.

Den nye marinbaschefen höll ett anförande bl.a. om de uppgifter som förestår vid Marinbasen.

Håkan Magnusson drar vidare till Högvarterets produktionsavdelning.

Som sig bör fanns Marinens Musikkår på plats och förgyllde ceremonin.

Örlogsflaggan samt fanorna kör Karlskrona kustartilleriregemente och Kronobergs regemente

Olle Melin Parad för flaggan

Foto: Olle Melin

Personal från Karlskrona garnison följde ceremonin

På väg till ceremonin. Avgående marinbaschefen Håkan Magnusson, Försvarmaktens produktionschef Anders Silwer, marinchefen Jan Thörnqvist och tillträdande marinbaschefen Erik Andersson

Avgående marinbaschefen Håkan Magnusson i talarstolen

Flaggförare överlämnar örlogsflaggan till avgående marinbaschef för vidare befordran till tillträdande

Marinbaschefen Erik Andersson i talarstolen

Anders Silwer och Jan Thörnqvist lämnar ceremonin

Marinens Musikkår förgyllde tillställningen

Jag minns....

Jag är nog en av de få överlevande från Skeppsgosseavdelningens sommarexpedition 1938.

Sommaren 1938 blev jag som gymnasist i Stockholm utskickad av min pappa sjöofficeren till Karlskrona för att som "aspirant" (vi kallades så, "shottar" av skeppsgossarna, vilket inte var en komplimang) embarkera på *Jarramas* liggande på redde tillsammans med *Najaden* utanför Kungsbron. Pappas avsikt var att kolla, om jag dög någonting till. Om livet ombord är en story i sig med många poänger, men här kommer två av dem.

Vi skulle in till den danska staden Nyborg på Fyn med en hamn i form och storlek inte olik Nybroviken i Stockholm. Avdelningschefen, kommandörkaptenen Gösta von Schoulz, som var en klok och försiktig man, drejade bi utanför hamnen och inväntade bogserbåt. Vi hade ju inga hjälpmotorer av något slag. *Jarramas* chef, kaptenen Edward Hamilton, var motsatsen till sin avdelningschef (men så blev han dessvärre heller inte befördrad). Dels var han en mycket duktig sjöman, dels en djärv sådan. Alltså: ingen bogserbåt, kurs mot hamninloppet, klara vid BB ankare! Vi strök väl en del segel i medvinden in mot hamnen, som syntes allt mindre. Därefter kom följande order och rapporter: "Ror- babord dikt, fira av för, skota mesan i lovalt!" Efter BB-giren: "Låt gå BB ankare!" "Cheifen - ankaret taur inte ". Någon som helst nervositet hos fartygschefen kunde inte iaktas, fast vi i besättningen började huka oss när stenkajen närmade sig. "Låt gå styrbords ankare!" Det tog - häftigt. *Jarramas* neg till litet, girade upp mot vinden och lade sig elegant med styrbordssidan mot kajen, där folk bara hade att lägga respektive kabelöga runt sin pollare. Folkmassan på kajen, som backat inför den kommande kraschen brast nu ut i en rungande applåd. Vi på *Jarramas* var jättestolta över vår kække chef.

Nästa händelse i den då tyska staden Kolberg (norr om Stettin) var av ett helt annat slag, men en aning unik i sig. Båda besättningarna utom vaktkvarteren var inbjudna till en magnifik lunch på Rådhuset i staden. För många fattiga skeppsgossar var detta en måltid, de sent skall glömma, eftersom maten på "briggarna" inte precis kunde kallas lyxig. Värden på kalaset var området "Gauleiter", en slags landshövding på nazispråk. Vid den första skålen reste sig gauleitern och utbringade en skål föröversatt - "Hans Majestät Konung Gustaf av Sverige". Äldst i vår skara var märkligt nog inte avdelningschefen, utan 1.officeren på *Jarramas*, löjtnanten Gösta "Joste" Svedman. Vad skulle han säga vid sin artighetsskål? Det blev ordagrant: "Hier ist für Der Fuhrer und Reichskansler Adolf Hitler". Och som vid den föregående skålen stod alla upp. På den tiden visste vi, åtminstone inte ungdomen i Sverige, inte så mycket om nazismen i Tysk-

land. Vad, vi uppfattade, var, att allt var snyggt och prydligt och folket verkade helnöjda. Men något inom mig, det kommer jag mycket väl ihåg och är alltså ingen efterkonstruktion, sa, att det här lät konstigt, överkligt på något sätt; En svensk sjöofficer som skålar för Hitler. Men vad kunde han göra?

Jarl Ellsén
Skeppsnummer 253 (revtaljan)

PS. Minnet klarnar så vackert. En sak från Kolbergbesöket är värt att notera.

Vid ankomsten till Kolberg, där en grävd kanal från Östersjön leder in mot staden, blev denna lilla skolavdelning mottagen, som om hela Kustflottan kom ångande. Ute på en pirnock stod en stor militärmusikkår och spelade, medan två bogserbåtar tog hand om våra skepp. Det kändes än mer högtidligt när, just som vi kom in i inloppet, en division stora bombplan kom dånande på låg höjd. Svenskarna skulle uppenbarligen bli imponerade! DS.

Jarramas under segel. Marinmuseum fotoarkiv

Nästan 40 år i sjökartläggningens tjänst

Tidigare har jag beskrivit, hur jag upplevde den första perioden som sjömätartekniker och lite om den tidens mätningsteknik. Den här berättelsen kan ses som en fortsättning, fast nu med inriktning på, hur jag själv levde och arbetade under de kommande åren i det nya spännande jobbet.

Under knappt 14 mätsäsonger tjänstgjorde jag på sjömåtningsfartygen *Gustaf af Klint* och därefter *Johan Månsson* som ansvarig för drift och service av den teletekniska och hydroakustiska utrustningen. Till mitt förfogande hade jag en eller två värnpliktiga och ibland även en civilanställd tekniker.

Vinterperioden jobbade vi sjötekniker med underhåll och förbättring av mätutrustningarna. Första åren hade vi verkstad högst upp i Sjökarttebyråns byggnad på Skeppsholmen i Stockholm. När Sjökartte kom att ingå i Kungl. Sjöfartsstyrelsens nya lokaler på Sehlstedtsgränd, flyttades vår verksamhet till Rosenvik mitt emot Skansens huvudingång på Djurgården. Där hade Sjöfartsstyrelsen sedan tidigare, verkstäder och

Af Chapman och sjökarttebyrå

förråd. Dagens Sjöfartsverk har fortfarande kvar viss verksamhet på denna härligt charmiga plats.

Bostadssituationen i Stockholm var väldigt besvärlig redan på den tiden. Ofta blev det inneboendeanternativet, som gällde de första åren. Den förmedling jag brukade anlita, hette All-Stockholm och drevs av en fantastisk liten gumma med en höstackliknande peruk, som brukade åka på sniskan, när hon samtidigt hanterade sina tre eller fyra telefoner, under tiden som hon även pratade med sina besökare. En kortare tid bodde jag på det flytande vandrarhemmet *af Chapman*, vilket innebar

att jag hade ungefär 100 meter till jobbet.

En andrahandslägenhet på Grevgatan nära Karlaplan var mitt längsta boende, men även andra adresser kom att gälla under Stockholmstiden. Sista åren, innan det var dags att lämna huvudstaden, hade jag en liten lägenhet på Öregrundsgatan mellan Gärdet och Värtahamnen. Den lägenheten köpte jag svart och förmedlare var en skum figur, som hade sitt kontor nära Hornstull på Södermalm.

Hösten 1965 började jag på Stockholm Stads Tekniska Aftonskola (SSTA) med siktet inställt på en ingenjörsexamen. När jag följande sommar, fick erbjudandet att vara Sjöfartsstyrelsens kontrollant under slutskedet av det nya fartyget *Johan Månssons* färdigställande, för att

Kaninträff 1994

Johan Månsson

därefter fortsätta som ledare för fartygets teletjänst, blev frestelsen för stor.

Efter viss vända övergav jag tanken på fortsatta kvällsstudier till förmån för sjötjänstgöringen. Att välja var tyvärr nödvändigt, då de båda inte var tidsmässigt förenliga. Visst hade det helt klart känts tillfredsställande att kunna stoltsera med en formellt dokumenterad utbildning, men jag kan ändå inte direkt påstå, att jag ångrat avhoppet, med tanke på hur framtiden kom att te sig.

Johan Månsson, som var den tidens modernaste sjömätningfartyg, byggdes på Gävle Varv och levererades 1966. Upp till 10 djupmätningstrustade småbåtar kunde medtas och hanteras ombord. Båtarna rangerades med hjälp av en travers på räls och för sjösättning respektive ombordtagning, fanns en utfällbar slip i aktern. Fartyget hade utrymmen och resurser för service, av såväl båtmotorer som mätutrustningar.

Tidigare hade jag varit med om en grundstötning med jagaren *Småland* och här fick jag återigen uppleva den typen av dramatik. Nästan hemma efter avslutad matsösong, gick vi på Stora Höggarnsbank utanför Lidingölandet och fick dras loss med hjälp av bogserbåt. Lite pinsamt för ett sjömätningfartyg, kan tyckas.

Sjömätningfartygen, som ägdes och drevs av den civila sjöfartsmyndigheten, var vid den här tiden ör-

logsflaggade och således militärt bemannade. De hade ingen inmönstrad telegrafist, varför det åvilade tele-tjänsten att bevaka och ombesörja telefontrafiken via kustradio på gränsvåg, eller senare mest VHF. Den interna radiotrafiken mellan fartyg och båtar gick nästan uteslutande på det maritima VHF-bandet, omkring 156 MHz. En annan och socialt viktig funktion för "tele", var att se till att det fanns acceptabel TV-mottagning, vilket kunde vara nog så besvärligt ute till havs.

Att som civil jobba tillsammans med nästan enbart militärer var en ny men framförallt positiv erfarenhet. De marinofficerare, som sökte sig till sjömätningstjänst, tillhörde naturligtvis inte heller kårens mest bålda krigsherrar. Av alla de officerare jag mött i tjänsten under de här åren, är det tre som ingick i den årskull, som "tog värvning" samtidigt med mig, men som lyckats bättre med den militära karriären. Det blev naturligtvis överraskande och mycket trevliga återseenden.

Två av dessa grabbar var under en tid mätningförrättare på *Johan Månsson*. Tyvärr gick en av dem bort i alltför unga år, men vi övriga "femtinior" har, utöver att träffas i jobbet, även vid ett par tillfällen deltagit i så kallade kaninträffar i Karlskrona. Där blev det ytterligare många glada återseenden, för att inte tala om allt resonemang kring ge-

mensamma minnen och upplevelser.

Från 1977 övergick jag till att jobba heltid i landorganisationen. Det handlade bland annat om support åt fältverksamheten, vilket innebar en hel del besök på fartygen, såväl i hamn som till sjöss. Någon gång kunde det vara helikopter, som gällde och det var ju alltid lite extra spännande. I fältverksamheten var det ganska vanligt att använda helikopter vid till exempel inmätning av fixpunkter och för etablering av stationer till positionsbestämningssystemen.

Materielansvar innebar dessutom många affärsresor, såväl inom landet som utrikes. Som längst bort var jag, strax innan jul 1978, tillsammans med min dåvarande chef Lars Malmquist, i New York, Salt Lake City i Utah och Phoenix/Scottsdale i Arizona. På ledig tid hann vi bland annat med att besöka Empire State Building, Frihetsgudinnans diadem (armen med facklan var avstängd), Mormonernas Tempel, filmstaden Old Tucson nära Mexikanska gränsen och, inte att förglömma, den helt fantastiska Grand Canyon. Tyvärr blev det inget Las Vegas.

Med 7-årig folkskola och en 72-veckors omskolningskurs som enda grundutbildning, påspädd med diverse kurser, såväl på eget initiativ som anordnade av arbetsgivaren, har jag genom åren tilldelats en rad olika tjänstebestämmningar. Jag anställdes som radiomontör och därefter blev det förste montör, biträdande ingenjör, ingenjör, förste byråingenjör och byrådirektör. De senare befattningarna, var i huvudsak inriktade på anskaffning, underhåll och utveckling av teknisk utrustning för sjömätningverksamheten.

I vissa funktioner ingick även personalansvar, vilket ibland kunde kännas som en störande arbetsbelastning för en som brann för att jobba med tekniken. Denna inställning ledde till, att jag, vid ett par tillfällen avstod "statusbefattningar", till förmån för arbetsuppgifterna. En väldigt kul och intressant del i jobbet var däremot att delge teknisk information. Mottagare var i första hand

Palme på Johan Månsson 1967

de militärer från Flottan, som skulle tjänstgöra på mätfartygen. Här handlade det om skilda kategorier, från värnpliktig till kommendörkapten.

Det scenario, som beskrivits här, skulle inte vara möjligt i dagens samhälle, eftersom det numera krävs gedigen utbildning och formell kompetens i alla lägen. Den tiden, med de möjligheter som kunde öppna sig även för en lågutbildad, är givetvis inget, vi önskar tillbaka, fast för min egen del kan jag bara citera Evert Taubes eldare: "... men medge ändå, att det samtidigt gav mig en chans".

Jag kom relativt sent in i radio/teletekniken och min utbildning var dessutom något bristfällig. Det digitala genombrottet kom därför att innebära en möjlighet för mig, att hävda mig gentemot äldre kollegors genuina erfarenhet. På liknande sätt har jag själv fått uppleva, hur yngre arbetskamrater haft lättare att anamma mjukvarulösningar i tekniska applikationer. Dock kan jag glädjas åt, att några av mina konstruktioner, oftast baserade på digitala integrerade kretsar, under åren har tillämpats i den svenska sjökarteverksamheten.

En av dessa ledde till att jag tilldelades en belöning på 19 500 kr av statens centrala förslagsnämnd och därmed även automatisk nominering till den statliga förslagsverksamhetens rikstävling. Där hamnade jag på tredje plats och fick ta emot pris av dåvarande civilminister Bo Holmberg vid en ceremoni på en av Essingeöarna i Stockholm. Förutom pengar blev det en glasjusstake, signerad Bertil Wallien. Då hade jag inte en susning om, vem han var.

När det efter 15 år i Stockholm var dags att flytta till Norrköping, dit Sjöfartsverket blivit utlokaliserat, var jag en av många, som ogillade att lämna huvudstaden, men idag vet jag bättre. Den mysiga lilla stuga vid Bråvikens norra strand, där min hustru och jag framlevt våra dagar sen 1982, men där jag numera är ensam kvar, hade det helt klart varit omöjligt att för en rimlig kostnad hitta motsvarigheten till i Stockholmsregionen.

Mycket spelar in, när det gäller

vägval i livet. För min del handlar det framför allt om, att det är lyckosamma tillfälligheter, men även brinnande intresse och idogt arbete, som dattat mitt, kanske lite udda och i vissa avseenden något osannolika, yrkesliv. Det blev många och mycket intressanta, lärorika, spännande och roliga år, som jag gärna blickar tillbaka på, utan att för den skull känna saknad.

Som jag nämnde inledningsvis, kom den här artikeln mest att handla om mig själv, under mina år i sjöfartens tjänst. För er som läsare hade det självklart varit mer intressant och värdefullt att få ta del av en berättelse om fartyg och verksamhet, under den här tidsperioden, men då börjar vi tala om något i bokform.

En bok, som beskriver svensk sjömätning under örlogsflagg, liknande de alster som finns utgivna, om isbrytare och andra marina fartygskategorier, skulle säkert välkomnas av många. Vi vet att det finns "gamla" sjömätare, som har potential att åstadkomma detta och jag ser, med stor förväntan, fram mot att få införliva ett sådant verk, med övriga marina band i min bokhylla.

Av de böcker som redan getts ut i sammanhanget kan nämnas, BLAND GRYNOR OCH ELEKTRONER, som utkom 1999 och handlar om teknisk utveckling och utrustning inom den svenska sjökarteverksamheten. I ett annat bokverk, med numrerad upplaga (1000 ex), skildras SVERIGES SJÖKARTEVÄSENDE från 1600-tal till modern tid.

Som avslutning på mitt berättande, vill jag nu uttrycka den tacksamhet och stolthet, jag känner, över att ha fått förmånen att medverka i denna, för oss med marint intresse och bakgrund, så fina och informativa tidskrift.

Bosse i Kolmården

PS. Under ett samspråk med några f.d. kollegor från SjöV, vid en måltidsträff hos Flottans Män, kom vi in på en av våra stora som GD. Den

här lilla episoden dök då upp i minnet. Ganska kul och väldigt typisk för den mannens sätt att vara och uttrycka sig.

I sjömnättningsverksamheten hade vi under många år, nära kontakt med ett företag i Göteborg, som bland annat var leverantör av hydroakustisk utrustning. Chefen hette Jan och var kurskamrat från sjöbefälsskolan, med en kille, som skulle komma att bli vår GD på Sjöfartsverket.

Vid ett av våra besök på firman berättade Jan, att han kontaktats av sin gamle kursare, som ville tala om att han blivit tillfrågad om en tjänst på Sjöfartsverket. Eftersom han kände till Jans affärskontakter med SjöV, var han nu intresserad av att höra kompisens uppfattning om verket.

Jan blev i sin tur nyfiken och undrade naturligtvis, vilken typ av jobb det gällde. Svaren var först något undvikande, men efter att Jan till slut lite otåligt menat, att det åtminstone borde framgå vilken avdelning det handlade om, fick han det raka och otvetydiga svaret:

"Jag skulle bli chef för hela skiten!"

Vi är många, som minns och känner igen en fin man och stark personlighet, bakom denna härligt burdusa vokabulär.

Jag kan nämna, att Jan hette Ungperfält och företaget är Atlas Marin. Att vår GD var den härlige Blekingesonen Kaj Janerus, har du kanske förstått. Båda dessa stronga sjömän har tyvärr gått ur tiden. Jag känner inte till deras förhållande till Marinen, men jag vet att några av Flottans Män runt om i landet, skulle le igenkännande åt det här språkbruket. DS

Författaren på Bråviken

Beslutsprocessen

Nedanstående exempel på en beslutsprocess ombord är författad av Bosse Furén, som tidigare medverkat i vår tidning. Sanningshalten i artikeln kan man alltid diskutera och den får stå för författaren. Processen hänför sig enligt uppgift till ordergivningen på ett stort svenskt örlogsfartyg med 250 – 300 mans besättning. Fartyget är under gång med hög fart i DP och klart skepp är intaget. Detta tyder på, att det rör sig om en av våra numera avvecklade jagare, vilken kan göra det samma. Så här lät det emellertid enligt författaren.

Aktör Aktivitet

Sm VO!
VO VO, kom
Sm Atomkrevad styrb...
VO Vänta! Styrhytt, slå till total!
NS Total till!
VO Uppfattat. "Lystring, penteriernas kockar och hovmästare rymmer ut ur durkarna och faller på i ordinarie rutin enligt respektive mässföreståndare". Slå från total!
NS Total från!
Sm VO!! De´ é signalman. Atomkrevad styrbord 90 grader, avstånd 1 000 meter.
VO Det var gott!
VO SLC
SLO SLC, kom
VO Är chefen i SLC?
SLO Nej, han är på väg ner.
VO Uppfattat! Varsko mig, när chefen har kopplat. Ä, innan dess – snabba tag upp med TF bilagor till mig!!

Kortare konstpaus

FC FC kom.
VO Ja, chefen det är ManO på bryggan. Vi har observerat en atomkrevad här i styrbord 90 avstånd 1000.
FC Det var uppfattat!
FC SLO! Till krigsdagboken: "Observerat atomkrevad i styrbord 88, avstånd 950". Å´ ta´ och lägg till i bedömningskolumnen, att jag bedömer den som fientlig.
SLO Uppfattat.
FC ITC!
FI ITC, kom!
FC Ja, det är FC, är sekonden i ITC?
FI Svar nej, han är på väg ner från SLC.
FC Uppfattat! Varsko mig, när sekonden har kopplat....

Kortare konstpaus

S Sekonden kom!
FC Ja, du sekonden, det är chefen. Vill Du komma upp till mig i SLC ett tag. Vi har en atomkrevad strax ut om styrbord.

Bosse Furén

S Uppfattat. Jag bryter.
FC SLO, ta och lägg ut den här krevaden i radiakplottet. Ta se´n å´ skicka en signal till Hårsan å´ be dom fråga meteorologen på helikopter om ballistisk vind på 50 till 20 000 meters höjd.

Se´n ta och blås på SU och säg honom å´ komma upp till SLC med radiakräskeskivan och dosimetern.

SLO Uppfattat, men jag tror, att SU har semester! Men sekonden vet och han är ju på väg upp.

S Chefen, sekonden anmälan!

FC Har SU semester?

S Ja chefen, han är på Kanarieöarna!

FC Blås då den fan, som har nyckeln till SU:s atomskåp.

S Slå från total!

NS Total från!

FC Ja sekonden, innan vi fått svar på signalen måste fartyget klargöras för nedrusning.

S Uppfattat. Jag går ner till ITC och kör det därifrån.

S ITC!

FI ITC kom.

S Det är sekonden. Jag kommer ner från SLC. Vilket passagealternativ passar mig bäst vid passage av gul stängning?

FI 4:2!

S Uppfattat. Jag bryter...

Kortare konstpaus

S LYSTRING! "Klargör för nedrusning, klargör för nedrusning. Detta innebär, att samtlig personal ombord utom penteriernas kockar och hovmästare gör samling styrbords och babords propelleraxelgångar. Klädsel för strid skall bäras. Lämna av till ITC....

S Chefen, det är sekonden – fartyget nu klargjort

Jagaren Östergötland

för nedrusning och när grabbarna har kommit ner, kommer FI att orientera dom om, att vi har en atomkrevad i styrbord 88, avstånd 950. Han tar dessutom tillfället i akt och berättar lite allmänt om atomer.

FC Det var gott – påbörja nedrusning!

FC Förresten, du sekonden, när alla är på plats och dom har lämnat av till dig och när du har lämnat av till mig, så kan du komma upp till mig i SLC....

Kortare konstpaus

S Chefen, sekonden anmälan!

FC ”Ja, nu tar vi det lite lugnt du och jag häruppe en halvtimme, så får FI en rejäl chans. Dessutom sätter vi rak kurs, så vi får nån bäringsdragnings på den där jävla krevaden, som vi oljat runt nu i en timmes tid. Se´n kan du blåsa av standardstridsövning nr 1 efter eget bedömande. Men glöm inte, att dom ska lämna utav”.

PS. Kanske behöver en del läsare veta, vad de olika förkortningarna betyder.

Sm	Signalman,
VO	Vakthavande officer,
NS	Navigationsstyrman,
FC	Fartygschef
SLO	Stridsledningsofficer,
TF	Taktiska föreskrifter,
ITC	Inre tjänstcentral
FI	Fartygsingenjör,
SLC	Stridsledningscentral,
S	Sekond,
SU	Skeppsuppbördsman
ManO	Manöverofficer. Red

Efterlysning

Undertecknad har intresserat sig för T201:s liv och leverne, framförallt vad som hände henne efter det, att hon uttrangerades från Flottan. Jag vet nu, vad det blev av henne och var hon nu finns och har börjat skriva på en artikel. Därför efterlyser jag FM-medlemmar, vilka eventuellt har tjänstgjort ombord under åren 1954-1955, eller om någon har kännedom om vilka, som utgjorde besättning. Det skulle glädja mig om Ni hörde av Er!

Med marina hälsningar

Ulf Sjödén

Lerboda Framnäs

665 93 KIL

tel: 0554-201 08, 076-266 05 16

e-post: ulf.h.sjoden@tele2.se

T201 som civilt fartyg

Hajfiske

Del 2

Det var kanske inte så farligt, som det lät. Jag tror inte Jonny drack cognac, tills han domnade och inte heller att en värnpliktig förrådsman fick sy ihop skadan efter bettet med synål och björntråd.

Här följer Jonnys fortsättning på äventyret.

!964 sitter jag i Tekniska läroverkets aula i Malmö för att skriva prov i uppsatsskrivning. Jag håller på att utbilda mig till verkstadsteknisk ingenjör. Det fanns flera uppsatssämnen att välja på. När jag läst uppsatslappen, kom jag genast att tänka på hajfisket, varför jag valde "Ett spännande äventyr som jag upplevt". När jag skrivit kladden, insåg jag, att uppsatsen skulle bli alldeles för kort för att bli godkänd. Jag valde därför att fortsätta

Jonny och Anna som tomtefar och tomtemor vid en av de årliga julklappsutdelningarna

uppsatsen med en s.k. "Hitta på historia", som handlade om ytterligare en haj. Jäktad, som jag var, tänkte jag inte på, att det egentligen var "halvfusk" och inte heller hade jag någon aning om, att detta skulle medföra livslångt dåligt samvete.

Någon vecka senare fick jag tillbaka uppsatsen rättad och betygsatt. Jag fick ett för mig ovanligt högt betyg på krian med kommentaren MYCKET SPÄNNANDE! När jag lämnade tillbaka uppsatsen till magistern, såg hon mig medlidsamt i ögonen och viskade "gjorde det mycket ont och hur kändes det när du vaknade efter bedövningen?" Då jag var helt oförberedd på frågan, svarade jag "jo ja" och gick snabbt tillbaka till min plats.

Nästa chock för mig kom några dagar senare, då ett par av klasslärarna sade till mig, att jag hade haft en väldigt tur, som inte blev hajmat. En tid senare fick jag ytterligare en chock, när jag fick i uppdrag att förbereda mitt obligatoriska föredrag inför klassen. Läraren önskade, att föredraget borde handla om det mycket spännande hajäventyret. Hon påpekade, att jag ju hade så mycket att visa. Jag svarade henne, att jag redan hade förberett mitt föredrag, men att föredraget skulle handla om min värnpliktstid ombord på ubåt. Jag var mycket nervös resten av skoltiden. Som tur var, fick jag aldrig frågan, om jag ville visa den sargade foten. Jag kände en stor lättnad, när jag tog ingenjörsexamen 1965.

Jonny Ekdahl.

1.majrevelj i Karlskrona

Den 1 maj 1840 gick Sjöartilleriregementets musikkår i Karlskrona för första gången 1.majrevelj, en tradition som pågått sedan dess. I år var det 175:e året, så det blev en form av jubileum, när Marinens Musikkår i år spelade upp Karlskronaborna. Vad jag kunnat utröna, har reveljen ställts in mindre än fem gånger och detta p.g.a. dåligt väder.

Det blev en lång marsch genom centrala Karlskrona, där musikkåren gjorde uppehåll, dels vid Föreningen Gamla Carlskronas lokaler, dels utanför residenset för att hylla länets hövding och vidare på Björkholmen, där byalaget bjöd på blåbärssoppa och musikerna fick en välbehövlig paus.

Så fortsatte marschen och slutmålet var som vanligt Gröna Gången på Västerudden, där marinbaschefen Erik Andersson tog emot och där musikkåren intog en ny roll, nu som kör och som sådan framförde man några kända vårsånger.

Som vanligt följdes musikkåren av flera hundra morgonpigga Karlskronabor och många tillresta, som i många fall vid just denna helg passade på att besöka sin barn- och ungdomsstad.

Men deltagarna, såväl musikkåren som åhörarna, oroades självklart över det nedläggningsshot, som tynger musikkåren. Om det vill sig riktigt illa, kanske detta var den sista reveljen.

Gud förbjude, att så sker!

Under pausen på Björkholmen fick jag en pratstund med klarinettisten Nils-Olof Friberg, som varit musikernas fackliga ordförande under flera decennier, men nu lämnat över detta till en yngre kollega. Nils-Olof berättade, att han varit med och agerat vid tre tidigare nedläggningsförsök och där musikkåren räddats på olika sätt.

Nils-Olofs många kontakter genom åren, kan nu säkert komma till stor nytta i de fortsatta arbetet med att rädda kåren och bevara en institution, som funnits i Karlskrona med säkerhet sedan 1685, kanske till och med något år tidigare.

Du har väl skrivit på uppropet – www.bevarammk.se

När detta skrivs, har så gott som 32 000 människor skrivit på uppropet.

Olle Melin

Marinens Musikkår intar Björkholmen under 1.majrevljen. I täten flaggtrumslagare Karin Svensson

Foto: Olle Melin

Klarinettisten Nils-Olof Friberg med barnbarnet Cornelis under en paus i spelandet

Polisen hade noll att bestyra under revljen och ansåg att detta var den trevligaste 1.majdemonstrationen

Morgonpigga Karlskronabor och tillresta följde musikkåren genom Karlskrona

Marinbaschefen Erik Andersson tar emot musikkåren

Bland de morgonpigga Karlskroniterna såg vi f.d. kaptenen vid flottan Sven Norén med fru Ulla. Bakom Ulf Karlsson, en gång värnpliktig vid flottan och numera verksam i Sandgrenska Manskören och Visans Vänner

Karikatyrtecknare

I vår tidning har vi genom åren haft en del karikatyrrer, de flesta tecknade av Roland Weinsjö (fortfarande verksam) och på sista tiden av Ragnar Kempe.

En karikatyrtäcknare, som ännu inte varit representerad, är Harald Kraft, även om hans tyngdpunkt låg på helt annorlunda målerier. Han var en välkänd porträttmålare och han var också en duktig marinmålare.

I boken *Sjöstycken målade av befäl i Kungl Flottan åren 1750 – 2000*, skriver författaren Carl Kru-sell följande om Harald Kraft (1915 – 1991):

Harald Filip Kraft hade marint påbrå, då fadern var kommandörkapten. Han började som 16-åring i Flottan ombord på övningsbriggen Falken, blev sjökadett 1935 och gjorde sjöexpeditioner med flygplanskryssaren Gotland, pansarskeppen Oscar II och Drottning Victoria samt på torpedkryssarna Jacob Bagge och Örnen.

Efter fänriksexamen 1938 tjänstgjorde han på minsvepare fram till 1943. Efter Sjökrigshögskolan blev det tjänstgöring på Kungl. Sjökrigsskolan som kadettofficer fram till 1950 omväxlande med sjötjänst som fartygschef på skonerten Gladan och som sekond på minfartyget Älvsnabben.

Harald Kraft slutade sin sjötjänst som fartygschef på ubåtsdepåfartyget Patricia 1951. Därefter vidtog tjänstgöring vid Örlogsskolorna i Karlskrona fram till pensionen 1965.

Harald Kraft hade tjänstledighet för konststudier vid flera tillfällen. Bl.a. var han på Musée de la Marine i Paris och målade kopior av stora utländska verk. Som porträttmålare var han duktig, vilket man kan se, om man går runt på Sjöofficersmässen i Karlskrona och i privata hem. Efter pensionen började han med framgång måla kyrkliga motiv.

Harald Kraft
som kadett
1935

Han flyttade 1970 till Förslöv i Skåne, där han haft en del konstkurser.

Under sin tid vid Örlogsskolorna i Karlskrona ritade han ett antal karikatyrtäckningar om det dagliga livet vid skolorna. Dessa finnas kvar vid nuvarande Sjöstridsskolan och på en del andra platser i det marina Karlskrona.

Olle Melin

Harald Kraft som marinmålare. Pansarskepp till sjöss. Marinmuseum, Karlskrona

Harald Kraft som porträttmålare. Regementschefen vid KA 2 1963 – 1970, Birger Ehnrot. Museum Rörlikt Kustartilleri, Karlskrona

En bild av karikatyrtäcknaren Harald Kraft. "Läkarprov för ansökan till flottan". Sjöstridsskolan, Karlskrona

Nordiskt samarbete under vattnet

De tre svenska fartygen *HMS Ulvön*, *HMS Vinga* och *HMS Sturkö* rörde i början av april minor i Oslofjorden i Norge. Tillsammans med norska marinen deltog man i en skarp minröjningsoperation, där minor ifrån andra världskriget skall hittas, dokumenteras och eventuellt oskadliggöras. Totalt lokaliserades 59 minor, varav de svenska fartygen hittade 46 stycken. Sexton minor har oskadliggjorts. Detta är ett bra exempel på ett nordiskt marint samarbete i realiteten.

Klockan är 2134 och det är mörkt ute, när ordern om sjösättning kommer ifrån bryggan:

- Sjösätt undervattensfarkosten, farkosten skall ut i styrbord 45, 70 meter.

På däck står tre av *HMS Ulvöns* besättningsmedlemmar. Tillsammans börjar de lyfta den tunga undervattensfarkosten med fartygskranen och svänger försiktigt ut den över relingen

Farkosten går i vattnet och sjösättningskroken släpper sitt tag och från bryggan körs farkosten ut till rätt position. Väl på plats tar operatörerna i stridsledningscentralen över. Där sitter sonarbefälet och sonaroperatören, som precis kommit in ifrån däck efter sjösättningen. Tillsammans dyker de med farkosten ner till botten och börjar sedan med hjälp av fartygets sonar navigera sig fram mot den misstänkta minan.

Framgångsrik jakt på minor

”Vi håller nu på med att röja de mi-

nor, vi hittat”, säger en nöjd Patrik Matsson, som är fartygschef på *HMS Ulvön*.

När fartyget anländer, får de en tilldelad farled, varefter fartygen kör fram och tillbaka över sin led och söker noggrant med sin sonar. Sonaren skickar ut högfrekventa ljudpulser, som avbildar botten. När man hittar ett misstänkt föremål, sjösätts undervattensfarkosten. Den är utrustad med kameror och gör, att föremålet kan identifieras och typbestämmas. Om minan ska sprängas, är det samma undervattensfarkost, som placerar en laddning intill minan. Laddningen fjärrutlöses och både den och minan förstörs.

En sak som skiljer sig från minröjning i svenska vatten är vattendjupet. Vissa minor ligger på 125 meters djup, vilket gör det hela lite mer utmanande.

Förutom den skarpa minröjningen, som i sig är utmärkt träning, får både svenska och norska besättningsmedlemmar möjlighet att besöka varandras fartyg under pågående operation. På så sätt lär man sig, hur andra arbetar, samtidigt som man själv utvecklas.

Efter nästan två veckor satte fartygen kurs mot Sverige och Karlskrona igen. Norska vatten hade blivit säkrare och de svenska besättningarna många erfarenheter rikare.

Jimmie Adamsson

Foto: Norska marinen

De svenska minröjningsfartygen på väg in till Oslo.

Undervattensfarkosten lägger en laddning vid en hittad mina.

Sonaroperatören letar efter minor bland alla andra ekon.

Kungsholms fort – världens oavbrutet längst bemannade fort

I förra numret av tidskriften beskrev jag Drottning-skärs kastell på västra sidan av huvudinloppet till Karlskrona. På östra sidan ligger Kungsholms fort, som i år har varit oavbrutet bemannat i 334 år.

När Karl XI beslutat att förlägga flottans huvudstation till den nya staden Karlskrona, så var en av bevekelsegrunderna den barriär av stora öar, som gav ett naturligt skydd för den tilltänkta platsen för flottan i form av örlogssvarv och hamn. In till förläggingsområdet leder sju inlopp, men endast ett, sundet mellan Aspö i väster och Tjurkö i öster, var så brett och djupt, att det kunde utnyttjas för dåtidens stora seglande örlogsfartyg, linjeskepp och fregatter.

I 334 år har fortet på Kungsholmen utanför Karlskrona varit oavbrutet bemannat. Aldrig har, såvitt man vet, något skott avlossats mot en inkräktare, även om det varit nära några gånger. Den 19 april 1801 observerades kl kvart i tio en engelsk fregatt med vit flagga på förtoppen från Kungsholmen. Alarm slogs, folket och befäl intog sina poster och kulor glödgades. Det visade sig att fregatten var en parlamentär, som gick inn för Ellebåden, utsände en båt med önskemål att få tala med Governören (Befälhavande amiralen). Utanför låg cirka 30 engelska örlogsmän och blockerade en eventuell utsegling av den svenska flottan.

Det cirkulerar vidare en historia från första världskriget, att man vid ett tillfälle skulle provskjuta krut. Då flottan befann sig i Örlogshamnen och sjöfarten var obetydlig, sköts ett skott, fast dimma hindrade sikten ut mot havet. Vid skottets avfyrande lättade dimman tillfälligt och en tysk jagare upptäcktes i skjutfältet. Projektilen slog ned i jagarens närhet, varför denna avlägsnade sig med hög fart. Efter kriget lär jagarens rapport väckt viss

Flygbild från söder över Kungsholms fort. Foto Peter Nilsson

uppståndelse, då dels rapporterades svenskarnas höga beredskap, dels ifrågasattes, om svenskarna upptäckt instrument för seende i dimma. Det hela har av många betraktats som en skröna, men sanningen är den, att dåvarande kaptenen Ragnar Götherström var den, som avlossade skotten och han fick sedermera händelsen bekräftad, när han i maj 1916 besökte västfronten på utrikesdepartementets uppdrag. Vid en middag som befälhavande amiralen vid Flanderns sjöfront anordnade för Götherström, kom denne att samtala med en tysk sjöofficer, som hade varit befälhavare på den eskader, som bevakade farvattnen utanför Karlskrona strax efter krigsutbrottet 1914. Utan vetskap om att Götherström skött eldgivningen bekräftade han oombedd händelsen.

Våren 1984 sprängdes en skarp mina från fortet i samband med den då pågående ubåtsjakten i Karlskrona-bassängen. Det fanns en förhoppning, att på detta sätt oskadliggöra en eventuell inkräktare. Någon inkräktare fick man inte tag i och vi lär väl aldrig få veta, om det fanns någon ubåt över huvud taget inne i Karlskrona hamnområde.

Fortets utbyggnad

På de små Båkholmarna väster om Tjurkö skulle enligt Eric Dahlbergs ritningar byggas en femhörnig bastion på

Stenkyrka i fortparken. Delen till höger är fortets äldsta bevarade byggnad från 1750

Linje I med batteri K 2, tre 15,2 cm pjäs m/1889

Båthamnen från Donjonens vind

huvudön och på skären norr därom en s.k. redutt. I april 1680 kom den första bemanningen till Kungsholmen. Det var soldater från de småländska regementena och från Östgötaregemente, som då påbörjade byggnadsarbetena. Över 2 000 man fanns på de två byggplatserna på ömse sidor om sundet. Den som omsatte Dahlbergs planer var Karlskrona första fortifikationsbefälhavare, Carl Magnus Stuart. Huggen sten kom från raserade befästningar i Kristianstad och Helsingborg, kalk och kalksten från Öland och Gotland samt, påpekas det särskilt, granspiror från Gotland. Kanonerna kom från Vaxholm och Dalarö.

Det första kanonskottet från Kungsholmen sköts söndagen den 20 september 1685 och det var ett hyllningsskott med anledning av invigningen av Amiralitetskyrkan, Ulrica Pia i Karlskrona.

Arbetena avstannade 1683 och några år framåt och detta berodde på det gamla kära trätoämnet – ska flottan

finnas i Karlskrona eller i Stockholm. Men 1688 röt konungen till och arbetena fortsatte.

När det stora nordiska kriget bröt ut år 1700 var fortet långt ifrån färdigt. Fortet slöts i form av den femhörniga bastionen först i mitten av 1700-talet.

Studerar man dagböcker och handlingar kring Kungsholmen, har fortet blomstrat de gånger landet varit i krig, men att förfallet ofta satte in under de långa fredsperioderna.

Besöker man fortet i dag, kan man konstatera, att det som finns har antingen tillkommit i samband med de stora ombyggnadsperioderna, den första från omkring 1820 – 1850 och den andra åren 1873 – 1879. Vid den första av dessa ombyggnadsperioder byggdes hela den norra delen av fortet om och i dag klassiska byggnader som Båthamnen, Donjonen, Corpes de Garde m.fl. tillkom då.

Den andra stora ombyggnaden var helt föranledd av,

Linje IV med Drottningkärs kastell i bakgrunden

Kaponjären med batteri K 154, det sista verksamma batteriet på Kungsholms fort

Donjonen från öster

att artilleriet ändrade karaktär genom att man gick över till bakladdade kanoner med räfflade eldrör och självsprängande ammunition.

En viss ombyggnad skedde åren 1899-1900 och därefter har i huvudsak arbeten inomhus skett, även om det innanför och utanför befästningens nio linjer tillkommit några fristående hus.

Byggnader på Kungsholms fort

Fortet innehåller en del säregna byggnader och anläggningar, t.ex. Båthamnen, Donjonen, Stenkyrkan, Kaponjären m.fl.

Speciell är också fortparken, där fortifikationsofficeren Bergman år 1878 anlade en park med många säregna växter, som normalt inte växer i Sverige. En del togs hem med flottans långresefartyg, medan andra köptes. Sedan 1978 har dock flottans långresefartyg och senare fartyg på internationella uppdrag fört hem växter från länder, man besökt.

Bemanningen

Det är svårt att få fram exakta siffror på, hur stor bemanningen varit under olika perioder.

Olika enheter ur flottan, ofta förstärkta med soldater från armén, har utgjort bemanningen. Artilleribussar och personal från Volontärregementen, Sjöartillerikåren, Sjöartilleriregementet, Marinregementet, Båtsmanskåren, flottans befästningsförband har utgjort stommen. Det år 1893 uppsatta Kongl Karlskrona artillerikår, var det första renodlade artilleriförbandet, som hade att bemanna Karlskronas befästningar. Från 1902 har Kungsholmen förvaltats och bemannats av Karlskrona kustartilleriregemente (KA 2) fram till nedläggningen av regementet den 31 oktober år 2000. Därefter har flottan återtagit fortet.

Den första exakta siffran finns för 1870-talet, då krigsorganisationen utgjordes av 1350 man. Under första världskriget mobiliserades cirka 1 100 man, medan siffrorna för andra världskriget varierar med hänsyn till de olika beredskapsperioderna och att fortet dessutom var utbildningscentrum för inkallade, innan dessa kom ut på beredskapsförbanden.

Moderniseringar av förläggningar m.m. gör, att fortet idag kan ta emot cirka 400 personer.

Parken anlags av fortifikationsofficeren Bergman 1878

Bestyckningen

Den äldsta bestyckningsplanen är från 1795 och omfattar 400 kanoner, av vilka dock endast 275 fanns på plats. Ombyggnaden på 1870-talet reducerade kanonernas antal till 54 fördelade på 18 batterier. Antalet kanoner reducerades något i samband med första världskriget och under andra världskriget fanns sammanlagt 13 kanoner i fyra batterier.

I mitten av 1950-talet avvecklades tre av dessa batterier och 1971 utgick det sista batteriet, K 14, som var ett 57 mm batteri med huvuduppgift att försvara mineringen, som täckte luckan i försänkningen mellan Kungsholmen och Drottningsskär och som anlades 1873.

Kommendanterna

Dagens kommendant (fortchef), överstelöjtnant Peter Glimvall vid Marinbasen, är den 78:e i ordningen efter den först kända, Christoffer Grubbe, som var kommendant åren 1697 – 1699.

Kungsholms fort idag

I dag bedrivs ingen fast verksamhet på Kungsholmen, utan bemanningen utgörs av några representanter för Fortifikationsverket och vidare arbetar någon eller några vid marinens sjömålstillverkning och underhåll. Men tillfälliga utbildningsperioder förekommer ofta med personal från bl.a. Marinbasen, F 17, K 3 och Amf 1.

Kungsholmen är dessutom ett mycket populärt turistmål och från maj och in i september går så gott som dagligen turer ut till fortet med nyfikna turister, inte bara från Sverige.

Olle Melin

Foto: Olle Melin

Pegelhus. Härifrån har rapporterats vattenstånd från 1866

Årets Neptunibrud korad

Vid Neptuni Ordens Vinterhögtidsdag den 22 mars presenterades Karin Ivarsson som 2014 års Neptunibrud och 108:e mottagare av brudgåvan. Karin Ivarsson, 26 år från Rödeby, är uppvuxen norr om Karlskrona och arbetar som sjukgymnast.

Vinterhögtidsdag hålls i mars varje år till minne av Ordens instiftande. Då delas en penninggåva ut såsom brudgåva samt bidrag till utrustning och resa till, som det står i stiftelseurkunden: *En frisk, dygdig och intelligent flicka i åldern 18 - 30 år, som står i begrepp att gifta sig och vars fader tjänat vid Svenska Örlogsflottan*. Neptunibruden Karin Ivarsson kommer även att bära Neptuni Ordens brudkrona vid sin vigsel i juni 2014.

Neptuni Orden instiftades 1812 av sjömiliter och sjökaptener. Ordens syfte och ändamål är att lämna under-

stöd och hjälpa sjömän och efterlevande, verka till gagn för sjöfolk i allmänhet sam utöva hjälpverksamhet bland sina medlemmar.

”Vi valde Karin Ivarsson till årets Neptunibrud, för att hon väl uppfyller de kriterier, vi har för att komma ifråga. Jag och alla medlemmar i Neptuni Orden önskar henne och hennes tillkommande all lycka vid deras kommande bröllop”, säger Sten Gattberg, styrande chef för Neptuni Orden.

Sex korvetter

Det här är en bild, som man kanske inte ser så ofta i våra dagar. Sex korvetter - tre Visbykorvetter och tre äldre korvetter på samma bild i en paus mellan två övningsmoment.

Foto 3.helikopterskvadronen/Försvarmakten

Vad en gammal bild kan berätta

Bilderna visar det danska kronprinsparets besök i Stockholm. Den danske kronprinsen, som ska bli kung Fredrik den IX 1947, embarkerar här Kustflottans flaggskepp, pansarskeppet *HMS Sverige*, tillsammans med sin maka, kronprinsessan Ingrid av Sverige.

På Stockholms ström ses den danska kungajakten *Dannebrogen*.

Bilderna härstammar från framlidne maskinisten i flottan, Nils Rylander.

Kan någon i läsekretsen ange året för besöket och kanske identifiera de andra på fotot, hör av er till redaktionen.

Olle Melin

Foto: Nils Rylander

Marinhistoriskt intresserad?

**Beställ ditt exemplar av
PATRULLBÅTSBOKEN**

www.seasafety.se

**STEFAN NILSSON
SJÖSÄKERHET AB**

100-tonnaren på Malta

Världens största kanon

Historisk bakgrund

År 1873 sjösatte den italienska flottan två mycket kraftfulla krigsfartyg: *Duilio* och *Dandolo*. Dessa fartyg skyddades av 22 tums pansar och fyra stycken Armstrong 100-tons kanoner var monterade på vart och ett av dem.

När dessa fartyg togs i bruk utklassade de allt, som någon annan flotta kunde ställa upp med.

Britterna var alltid känsliga för den marina utvecklingen i Medelhavet och än mer, sedan Suezkanalen öppnades 1869. Genom att upprätthålla sin dominans i Medelhavet kunde Storbritannien säkra den viktiga rutten till Indien via Suezkanalen.

Mot denna bakgrund var uppdykandet av en kraftfull italiensk flotta ett potentiellt hot mot britternas intressen i Medelhavet. För att bedöma situationen sändes en militär kommission till Malta och Gibraltar för att utreda beredskapen av kustförsvaret av dessa båda viktiga flottstationer i beläggningen av det italienska hotet. Kommissionens rekommendation var att två stycken 100-tons kanoner skulle placeras på Malta, en på var sida om huvudstaden Valetta för att skydda de båda naturliga hamnarna Grand Harbour och Marsamxett Harbour och att ytterligare två skulle placeras på Gibraltar.

Fort Rinella började byggas 1878 och var helt färdigt 1886. Fortet var den tekniskt mest avancerade krigsmaskinen på sin tid. Det var faktiskt historiens första mekaniska fort. Det var byggt för världens största kanon – Armstrongs 100-tons. Driven av ånga och hydraulik kunde denna monster-kanon vridas, höjas och sänkas, laddas och avfyras var sjätte minut. Den kunde avfyras explosiva granater på ett ton med hjälp av en laddning på 300 kg upp till en distans av 8 miles och penetrera 21 tum stålpansar. Kostnaden för ett skott beräknades till en dagslön för 2700 soldater.

Kanonen utvecklades ursprungligen för italienarna av den store Brittisk-Victorianske uppfinnaren och industrimannen från Newcastle, Sir William Georg Armstrong.

Det är den största mynningsladdade kanon, som någonsin byggts i världen. Den har en kaliber av 45 cm, den är 11 meter lång och har räfflad pipa.

Endast fyra kanoner av den här typen har använts i brittisk tjänst, två på Malta och två på Gibraltar. Två av dessa finns kvar, en på vardera platsen.

Rinella-kanonen skeppades från Woolwich till Malta 1882. Efter lossningen i Rinella Bay tog det tre månader för etthundra man att med diverse utrustning transportera den upp till fortet.

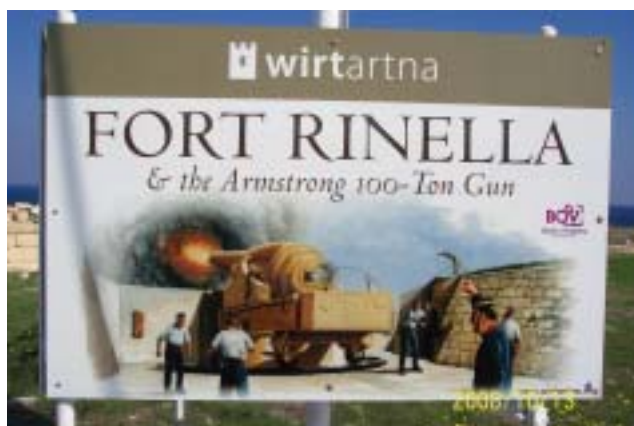
Kanonen avfyrades aldrig mot någon fiende, utan endast två gånger om året i övningssyfte (för att spara pipans räffling och naturligtvis kostnader), sista gången i maj 1906.

Se även

<http://www.youtube.com/watch?v=Z8FJYqmGlys&NR=1>

Anders Ekberg

Foto: Anders Ekberg

Fort Rinella försvarsplan

Stöd till utlandsveteraner och anhöriga

Under det dryga år som gått, sedan SMKR slöt en överenskommelse med Försvarmakten om stöd, har SMKR genomfört flera informations- och diskussionsmöten. Vi har också internt diskuterat och lärt oss mer om, hur detta stöd kan se ut och genomföras. Vi har konstaterat, att det trots detta råder oklarheter inom många kamratföreningar, om vad denna uppgift ska/kan innebära och hur den ska/kan lösas. Jag försöker med denna artikel beskriva så enkelt och tydligt som möjligt, hur stödet bör utformas före, under och efter en utlandsmission. Det förtjänar återigen att framhållas, att stödet ska genomföras i samarbete med förbandens veteran- och anhörigsamordnare. Försvarmakten har nyligen fastställt en metodhandbok för stödet och denna förtjänar att läsas både en och två gånger av såväl förbandschefer som av kamratföreningarna.

Stödet kan indelas i två faser med olika innehåll och inriktning. Den första fasen startar, så snart det utpekade förbandet har tillförts den personal, som ska ingå i förbandet. Enligt metodhandboken är nämligen de utresande att betrakta som utlandsveteraner redan före utresan. De och deras anhöriga är då berättigade att få ta del av de stödaktiviteter, som erbjuds.

Den första anhörigträffen ska genomföras i god tid före utresan i närvaro av de utresande och deras anhöriga. Den lokala veteran- och anhörigsamordnaren ansvarar för, att representanter för alla lokala, ideella organisationer deltar och ges tillfälle att informera om sin egen verksamhet och vad respektive organisation kan bidra med i form av stöd till de hemmavarande anhöriga under pågående utlandsmission. Denna information kan repeteras vid anhörigträff nummer två.

Den andra fasen kan sägas börja med anhörigträff nummer tre, som anordnas några veckor/månader före hemkomsten. Den bör då ha en inriktning mot stödet efter hemkomsten. Här är det för Fredsbaskrarna och kamratföreningarna särskilt påpekat Försvarsmaktens intresse, att veteraner och anhöriga bibehåller en kontakt med Försvarsmakten genom medlemskap i dessa organisationer. Anhörigträff nummer fyra sammanfaller med hemkomstceremonin, där de ideella organisationerna förväntas närvara men inte ha någon aktiv roll. Det kan dock vara ett utmärkt tillfälle till rekrytering av nya medlemmar.

För kamratföreningarnas roll i stödet kan nedanstående exempel vara till hjälp. Dessa exempel återfinns i det frågeformulär, som utsänts från SMKR under mars månad. Där efterfrågas t.ex. tillgång till lokal för försvarsmakten eller de andra ideella organisationerna för veteran-verksamhet

- förmåga att genomföra egna eller i samverkan med övriga informationsträffar/föredrag för veteraner och anhöriga
- stöd för t.ex. läxhjälp, barnpassning, tillsyn av husdjur.
- hjälp till anhöriga med praktiska göromål t.ex. snöröjning, hantverksarbete, däckbyte
- förmedla kontakt till lämpliga företag för ovanstående praktiska göromål, som snabbt behöver åtgärdas
- förmedla kontakt till den myndighet/organisation, som bäst kan svara upp på efterfrågade behov
- sprida information om veteran- och anhörigverksamheten i egen förening och i samhället
- delta i veteran- och anhörigträffar i närområdet
- delta i nationella alternativt lokala veteranceremonier

En idé, som SMKR har anammat, är, att erbjuda den utresande gratis medlemskap i en kamratförening under missionsåret för att på så sätt erbjuda en direktkanal till Försvarsmakten. Många kamratföreningar utger informationstidningar, där de hemmavarande kan skapa kontakter för ovanstående stöd.

Det är som framgår verksamheter och tjänster, som i det vanliga livet personliga vänner gör för varandra och som säkert görs redan idag mellan medlemmar i kamratföreningarna. Som namnet antyder är ju kamratskapet en hederssak inom föreningarna. Andra, större behov av stödinsatser har Försvarsmakten och de övriga ideella organisationerna resurser och kompetenser för att hantera.

Det är vår förhoppning, att denna artikel i kombination med ytterligare informationsträffar ska förmå även tveksamma kamratföreningar att ställa sina resurser till förfogande i stödet till veteraner och anhöriga före, under och efter utlandsmissioner.

Vi finns över hela landet

På uppdrag av styrelsen

Bertil Andreasson
2.vice ordförande SMKR

Hur går det med den nya ubåten

Den nya ubåten med arbetsnamnet A 26 har verkligen varit på tapeten under den gångna våren. De segdragna förhandlingarna mellan Försvarets materielverk och Kockums tyska ägare Thyssen Krupp gick i stå för att slutligen stranda. SAAB fick uppdrag att utveckla ett ubåtsprojekt, ingenjörer med spetskompetens försvann, försvarsministern meddelade, att den nya ubåten inte skulle byggas och att livstidsförlängningen av två Gotlandsubåtar skjuts på framtiden.

Så vänder det. SAAB diskuterar nu köp av varvet, krisen i Ukraina föranledde regeringen att på nytt ta upp ubåtsfrågan och när detta skrivs väntar vi med spänning på, vad Försvarsberedningen kommer med.

Som läget är just nu, finns det dock en förhoppning, att byggandet av den nya ubåten ändå kommer till stånd, trots alla förvecklingar på vägen.

Ett urval klipp med vårens tidningsrubriker visar den turbulens, som rått den sista tiden.

Olle Melin

KORSORD

Denna gång har fru Fortuna gynnat
Torsten Hagnéus, Västra Frölunda
Leif Carlsson, Växjö

GRATTIS!

Det blir pris ur Jonny Ekdals produktion
Korsord nr 2 - 2014 har som vanligt konstruerats av
Gustav Karlsson
Senast den 1 augusti vill jag ha Din lösning under adress

Redaktören Flottans Män
Författarevägen 9
371 63 LYCKEBY

Korsord 2-2014

Vågräta ord

1. Röda bär i furuskog
5. Avfälling
9. Inte snögubbe precis
10. Retarderar
13. Eviga rymders bloss
16. Kommer efter tvåan
18. Begränsad tid
19. 80 sillar/20 kast
20. Biblisk hedersman
21. Tillfriskad
23. Gammeldans
25. Flit
26. Flicka ur litteraturen
28. Halvgräs på tak
29. Nätt fot
31. Tillsnyggning
32. Metallstång
34. Lövträd
35. Liten kärleksgud
37. Varv
40. Klassiskt språk
42. Idrottsplats i Osla
43. "Gröngöling"
44. Kan knäppning vara
45. Landskapsförening

Lodräta ord

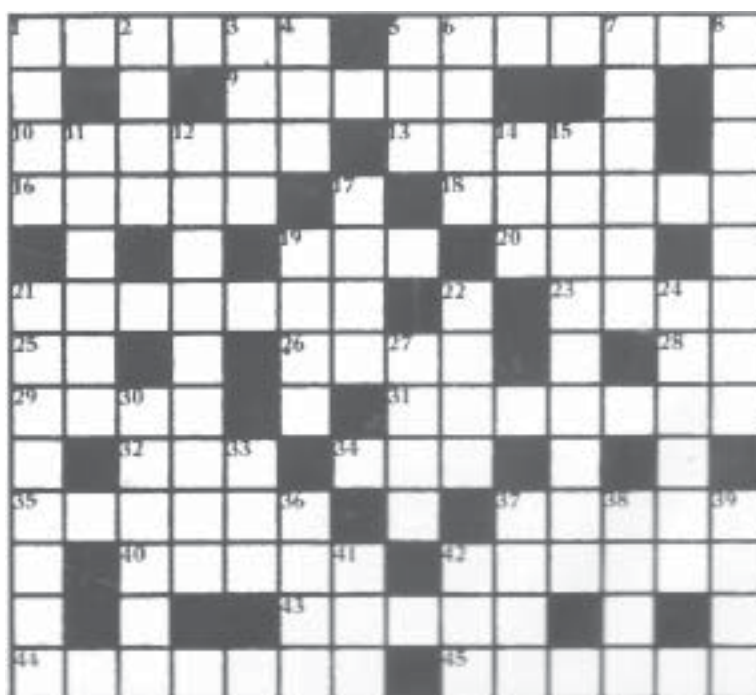
1. Börda
2. Segergudinna
3. Judas bror – som spillde på marken
4. Inte upp
5. Sak
6. Ett slags kärleksgud
7. Tysk
8. Kärnbräda
11. Krigsflotta
12. Kläda väggar

14. Mjuk
15. Målarekonstnär
17. Byggnad och bil
19. Sed
21. Energisparande ställning
22. Smärt
24. Överraskande
27. Sälja på vandrande fot
30. Sittmöbler
33. Del i metallförband
36. Flicknamn
37. Kritisera
38. 142, på speciellt sätt
39. Gammal stad
41. Tillräckligt
42. Insekter

Lösning Korsord 1 2014

Jonny Ekdals produktion

Neptunhallen vid Marinmuseum invigd

Efter sju års arbete var det den 4 juni äntligen dags att inviga den nya Neptunhallen vid Marinmuseum i Karlskrona. Cirka 350 gäster deltog i arrangemanget och i vimlet synes bl.a. aktiva och f.d. aktiva ubåtsfolk av olika kategorier i form av representanter för Ubåtsklubben Hajen i Karlskrona, ubåtsklubben Nordkaparen i Göteborg, ubåtsklubben U 3 i Malmö samt föreningen Ubåtsvapnet.

Till detta kom representanter för sponsorer och samarbetspartner av olika slag och inte minst alla duktiga medarbetare vid Statens maritima museer.

Högtidligheten inramades med musik av Marinens musikkår under ledning av Alexander Hanson och inledes med, att museichefen Richard Bauer berättade, att projektet tagit sju år att förverkliga, fem år för planering och projektering och två år att bygga hus och utställningar.

Hela projektet har gått på cirka 150 miljoner kronor, av vilka 50 erhållits som EU-bidrag eller som gåvor av givmilda sponsorer, där huvudsponsorerna varit ABB, SAAB och Karlskronaföretaget Michano. Ubåtsklubben Hajen har sålt kroppkakor under en följd av år och en 93-årig Karlskronabo (anonym) har skänkt mycket av sina besparingar till projektet.

Överintendenten Robert Olsson fyllde på berättelsen och hänvisade till bl.a. Neptuns roll att spegla den nutida historien, enkannerligen det kalla kriget och att barnperspektivet i utställningen också varit i fokus. Utställningen speglar också självklart teknikutvecklingen under cirka etthundratio år.

Som invigningsförrättare fungerade Blekinges landshövding Berit Andnor Bylund tillsammans med marinchefen Jan Thörnqvist och dessa båda hade att med bultsax klippa av en kabel till en torpeders styrsystem. Det lyckades man med efter en stunds arbete.

Ubåtsklubben Hajen

Jag fick ett samtal med ubåtsklubben Hajens nye ordförande Bertil Svedlund, som berättade, att han kom till flottan 1961 och utbildade sig till ubåtsmaskinist. Han var

Neptun

byggkontrollant vid byggandet av Neptun och så småningom maskinbefäl och chief på ubåten, bl.a. under U 137-incidenten. Han avslutade sin karriär vid Marinbasens ubåtavdelning och Marinens fartygsinspektion.

Han berättade, att Neptun vid en provdykning till 150 meter tog in vatten, så att fören hamnade på 175 meter och aktern på 135, men det hela redde ut sig utan problem. Medlemmar i föreningen kommer att bistå med guidning av ubåten.

Massor av föremål

Föremålsintendenten vid Marinmuseum, Johan Nyström, berättade att ubåten och utställningarna fyllts med cirka 110 registrerade föremål och cirka 2000 s.k. rekvisita, alltifrån matbestick till en killekortlek.

Världsunik hall

Neptunhallen i Karlskrona är unik i sitt slag i världen och kommer säkert att fyllas med nyfikna besökare. Det är bara till att gratulera Marinmuseum till hallen och hoppas på god publiktillströmning.

Olle Melin

I utställningen finns en tidslinje kopplad till byggandet av olika ubåtar men också till händelser hemma i Sverige och i världen. Här ett exempel från 1941 med koncentrationsläger, stöveltramp och flyktingar.

Föremålsintendent Johan Nyström

Personerna bakom de förnämliga utställningarna, Carina Karonen och Anders Lyon

Invigningsförrättarna, Blekinges landshövding Berit Andnor Bylund och marinchefen Jan Thörnqvist kämpar med ett klippa av en torpedkabel

Utanför Marinmuseum fanns minjaktfartyget Vinga, skonerten Falken och ubåten Södermanland

Marinens musikkår under ledning av Alexander Hanson fanns självklart på plats

Chefen Marinmuseum, Richard Bauer, informerar om ubåtshallen.

Överintendent Robert Olsson talar

Ubåtsveteranen Lars Nordenberg berättar

Museichefen Richard Bauer hyllar två av initiativtagarna till projektet, tidigare varvschefen vid Karlskronavarvet, Hans Hedman, och tidigare ordföranden i ubåtsklubben Hajen, Björn Hamilton, en gång fartygschef på Neptun

Foto: Olle Melin

Byssan på Neptun

*Killeleken är självklar i ubåtens mäss
Ordförande ubåtsklubben Hajen, Bertil Svedlund*

Mingel

Baltops

Över 2000 sjömän från 14 länder var samlade i Karlskrona under nationaldagshelgen för att förbereda den marina övningen Baltops 2014.

Det är 42:a gången, som BALTOPS genomförs och Sverige deltar för 22:a gången. Uppehållet i Karlskrona är en hamnfas och tiden, även helgdagarna, ägnas åt förberedelser och genomgångar men även åt en del fritid. Övningen leds av den amerikanske konteramiralen Richard Snyder från amerikanska USS Mount Whitney, som är ledningsfartyg i sjätte flottan med basering i Italien, men nu ligger till ankars på Yttre redde under besöket i Karlskrona.

Svensk ledning

Ställföreträdande chef under BALTOPS är marintaktiska chefen, brigadgeneral Ola Truedsson. Vi träffar honom ombord på den svenska korvetten HMS Sundsvall. - *Det är egentligen en amerikansk övning, som vi är inbjudna till*, berättar Truedsson. - *Övningen är en viktig del för de svenska sjömännen och personalen och vi deltar i övningar, som är till nytta för svenska intressen. Övningen ger också tillfälle att öva i större förband med många fartyg och i ett större sammanhang. - Det har genom åren varit bra förberedelser inför internationella marina operationer, nu senast i Adenviken.*

I BALTOPS deltar 32 fartyg och från Sverige deltar kortvetten Sundsvall och sex JAS Gripen plan och ett tiotal stabsofficerare. Ett stort antal svenskar arbetar även med allt det praktiska runt hamnfasen.

Stegrad verksamhet

- *Efter hamnfasen går vi in i en övningsdel i olika faser*, säger Truedsson. *Inledningen är funktionsvisa övningar, som följs av att olika stridsgrupperna samövar ihop. - Slutdelen blir det en tillämpad övning och sedan följer en erfarenhetsgenomgång i Kiel*, säger brigadgeneralen Truedsson. Förberedelserna för övningen är omfattande och har pågått under tre år.

På vår fråga hur det är som svensk att få vara med och leda hela verksamheten, säger brigadgeneral Truedsson; - *Arbetet liknar mycket min dagliga verksamhet som marintaktisk chef, att leda och koordinera verksamheten. - Jag har deltagit i liknande verksamheter tidigare, bl.a. övningen Viking 04 tidigare i år. - Det är en otroligt spännande och mycket rolig uppgift*, säger han.

Korvetten Sundsvall

Fartygschefen på korvetten Sundsvall, örlogskapten Kalle Fahlander, har deltagit i likande övningar förr, men tycker likväl det är ett viktigt inslag. - *Denna gången är vi, vad som kallas "The good guys" och arbetar utifrån ett FN-mandat och det finns ett väl underbyggt scenario, som ger bakgrunden till BALTOPS.*

Sundsvall ingår i en stridsgrupp tillsammans med ett halvt dussin jagare och fregatter från andra länder. - *Vi övar stegvis och en av våra huvuduppgifter är ubåtsjakt*, säger fartygschefen. - *Vi genomför även luftvärns-skjutningar mot bogserade mål, ytstridsövningar, formeringsövningar och även bunkring av brännolja till sjöss. Förbanden övar även minröjning, sjötrafikledning, bordning och en rad andra moment. - De nationella övningarna är dock grunden och viktiga och får inte glömmas bort*, säger örlogskapten Fahlander.

Andra tider

Den svenska marinens fartygsförband har under ett tjugotal år både deltagit och lett internationella marina operationer, både övningsverksamhet i Europiska farvatten men även i skarpa operationer i Medelhavet och i Adriatiska havet. Framgångarna har inte låtit vänta på sig och den svenska marinen håller en hög internationell klass.

Foto Ingmar Elofsson

Ingmar Elofsson

Fartygschefen HMS Sundsvall, örlogskapten Kalle Fahlander och brigadgeneral Ola Truedsson stf chef under BALTOPS

USS Mount Whitney är ledningsfartyg under BALTOPS

Flottans Mäns debattunderlag

Under riksårsmötet i Ronneby diskuterades några frågor av särskild betydelse för Flottans Män och inriktningen för det fortsatta arbetet med dessa. En sådan fråga var, hur vi skall agera inom ramen för det tredje av våra honnörsword, sjöförsvaret, för att öka förståelse för och kunskap om betydelsen av en stark flotta hos politiker och övriga medborgare i Sverige. Inom vår organisation finns stor kunskap och mycken erfarenhet, som kan komma till nytta i den fortsatta försvarsdebatten.

Under det konstituerande mötet i Ronneby utsågs en arbetsgrupp under ledning av förbundsordföranden Johan Forslund och med Örjan Sterner och Gunnar Bengtsson som ledamöter, att till hösten ta fram ett dokument, som skall vara underlag för utbildning inom lokalföreningarna.

Sedan värnplikten lades i malpåse, får man lätt ett intryck av, att Försvarsmakten inte längre är en svenska folkets angelägenhet och intresset för försvarsfrågan tycks mindre än tidigare, trots den intensiva försvarsdebatten under de första månaderna av året.

Historien visar, att beslut om förstärkning av vår försvarsförmåga ofta fattas för sent och innehåller för lite! En förlorad förmåga tar mycket lång tid att återta och vi kan därför inte acceptera, att Sveriges förmåga att säkra våra sjövägar och trygga vår försörjning över havet tillåts understiga en kritisk lägsta nivå. Vi kan inte stillatigande se på, när beslutsfattare, oavsett var de har sina tjänsterum eller vilka hattar de bär, genom sitt agerande riskerar, att flottan reduceras i sådan omfattning, att den förlorar sin förmåga att lösa uppgifter, som är vitala för rikets oberoende och försörjning! Flottans Män måste bli aktivare i debatten. Flottans sak är vår!

Vi skall delta i debatten därför att:

- Flottan måste bestå
- Flottan skall helst tillföras fler fartyg
- Flottan måste vara allsidigt utrustad
- Flottan skall kunna klara alla uppgifter

Här redovisas nio punkter med underlag för att kunna delta i debatten.

Johan Forslund
Förbundsordförande

1. Varför behöver vi ett försvar?

Vi behöver vårt försvar för att värna våra gränser och för att säkerställa vårt nationella oberoende. En stat har ett antal huvuduppgifter och en av de viktigaste är, att säkerställa landets frihet och oberoende, försvara landet mot angrepp, väpnat eller annat. Enligt Överbefälhavarens utsago är vi efter en vecka beroende av hjälp utifrån, av annan nation eller av någon organisation vilket i klartext betyder NATO.

Sverige har avgivit en ensidig solidaritetsdeklaration, där vi förbinder oss att komma till hjälp, om något land inom den europeiska unionen utsätts för angrepp och vi förväntar oss därmed motsvarande agerande från övriga unionsmedlemmar. Inget land i Europa har egna resurser, som är tillräckliga för att på egen hand bistå ett land, som blir angripet, utan vi måste lita till försvarsalliansen NATO. Efter NATO-chefens uttalande under årets Sälenkonferens, att ett NATO-ingripande till Sveriges försvar inte alls är självklart, är det tveksamt, om vi får någon hjälp alls, när den kritiska veckan är till ända. Vi måste dessutom ställa oss frågan, om vi överhuvudtaget kan ta emot hjälp utifrån, om det inte är förberett och övat i fredstid.

Sverige måste kunna övervaka sitt territorium och försvara sina gränser på ett sätt, som gör, att vår förmåga uppfattas som trovärdig vilket knappast är fallet idag. Även om inget hot mot vårt land i någon form är synligt inom överskådlig tid, måste försvarsmakten ha en sådan kvalitet och kvantitet och därmed en långsiktig beredskap, att en höjning av försvarsförmågan är möjlig om en förändrad omvärld gör, att så blir nödvändigt. Det är ytterst tveksamt, om Försvarsmakten av idag fyller dessa krav.

2. Den säkerhetspolitiska situationen i vår omvärld

Situationen i vårt närområde är inte så stabil, att inte något kan hända, som kräver militära resurser. Den största pågående förändringen är den kraftiga upprustningen i Ryssland. Upprustningen omfattar både materiel och övningar och är ett led i att återge Ryssland en stormaktsroll. Denna strävan leder till en ökad risk för konflikter i närområdet. Vidare är läget på många platser ute i världen redan sådan, att det krävs militära insatser för att förhindra en eskalering eller för att skapa fred i en svår konflikt eller pågående krig.

En särskild form av konflikter är de ökande angreppen på civil sjöfart i olika delar av världen. Idag är Indiska Oceanen och farvattnen utanför Afrikas Horn mest utsatta, men även sjöfart i Östersjön har drabbats. I sluta

tet av juli 2009 befann sig fartyget Arctic Sea i oss omgivande farvatten vilket konfirmerats av radiokontakt med brittisk kustbevakning och av fartygets AIS (automatiskt informationssystem). Fartyget ”försvann” därefter från övervakningssystemen. Så småningom uppbringades Arctic Sea av ett ryskt örlogsfartyg och fördes till rysk hamn för undersökning och utredning. Huruvida pirater tog fartyget, eller om bordningen var någon slags skenmanöver för att dölja den verkliga destinationen, är höljt i dunkel. Vad, som är helt klart, är, att ett till synes legalt uppträdande fartyg på svenskt vatten i Östersjön först kunde uppbringas och sedan försvinna från övervakningssystemen. Naturligtvis ställer vi oss frågan, hur detta kunde hända!?

3. Vilken typ av militära resurser skall Sverige ha?

Sverige skall ha en försvarsmakt, som är primärt inriktad mot försvar av vårt land och med en sådan kvalitet, att den kan lösa uppgifter över hela konfliktskalan. Det nationella försvaret är huvuduppgiften. När försvarsmakten inte är i anspråkstagen för sin huvuduppgift, är det viktigt att vi kan delta i internationella uppdrag. Det är därför nödvändigt, att förbanden har sådan kvalitet såväl utrustningsmässigt som utbildningsmässigt, att uppgifter kan lösas oavsett geografisk belägenhet eller läge på konfliktskalan.

4. Försvarsekonomi

Försvarsanslagets andel av BNP är ett sätt att bedöma den politiska ledningens uppfattning om försvarsmaktens betydelse. Är man beredd att ta ansvar för landets säkerhet och oberoende genom att avdela tillräckliga resurser?

Försvarets ekonomi har urholkats under en lång följd av år. Löner och materielkostnader har skjutit i höjden, medan försvarsanslaget har legat stilla på cirka 40 mdr/år. Försvarsanslaget storlek som en del av BNP har stadigt minskat och är nu nere i 1,1 % av BNP. Om vi låg på en genomsnittlig nivå för Norden, skulle försvarsanslaget vara 1,5 % av BNP, vilket skulle motsvara cirka 55 mdr. För att finansiera utvecklingen av JAS 39 Gripen behöver försvarsanslaget höjas med 4 mdr/år, annars blir ytterligare reduceringar av försvarsmaktens övriga delar nödvändiga.

ÖB har tidigare anmält, att han kan tvingas till drastiska nedläggningar, kanske av en hel försvarsgren, om inte nödvändiga resurser tillförs. Redan nu har flottan väsentliga brister; det finns till exempel inte ekonomiska möjligheter att utrusta våra korvetter med ett nödvändigt luftvärnsrobotsystem.

5. Försvarets utveckling

Försvarsmaktens pågående ominriktning innebär en övergång från ett invasionsförsvar till ett insatsförsvar med huvudinriktning mot internationella uppgifter. Det är enligt Flottans Män en felaktig inriktning. Vi har tidigare

efterlyst en fokusering på det nationella försvaret, där alla förband i första hand skall vara inriktade på försvar av Sverige. Vidare har vi pläderat för ett vidmakthållande av värnplikssystemet i en modifierad form och för ett större antal fartyg.

I det senaste försvarsbeslutet står, att ”hela Sverige skall försvaras” och det nya målet skall därför, för det militära försvaret fr.o.m. 2010, vara att enskilt och tillsammans med andra, inom och utom landet, försvara Sverige och främja vår säkerhet. Detta ska ske genom att:

- hävda Sveriges suveränitet, värna suveräna rättigheter och nationella intressen,
- förebygga och hantera konflikter och krig, samt
- skydda samhället och dess funktionalitet i form av stöd till civila myndigheter.

Målsättningen betonar vikten av internationellt samarbete, men att försvaret av Sverige prioriteras. Säkerhet ska byggas gemensamt för de nordiska länderna och EU. Ett långtgående nordiskt samarbete bör utvecklas, men Sverige ska fortfarande ha rätten att bestämma över sin operativa förmåga.

Det är en positiv skrivning, men ännu har vi inte sett någon väsentlig kursändring i den andan. Insatsorganisationen, som skulle ha varit intagen 2014, är senarelagd till 2019 och skall då omfatta 32 000 soldater och sjömän och hemvärnet är inriktat mot en personalstyrka om 22 000 soldater.

6. Flottan

Det är inte särskilt troligt, att Sverige inom en överskådlig framtid kommer att utsättas för ett storskaligt militärt angrepp, men åtgärder mot landet kan vidtas på den lägre delen av konfliktskalan, till exempel kränkningar på och under havsytan och i luften, störningar av den civila sjöfarten och handelsblockad. Flottan är den försvarsgren, som är mest lämpad för insatser i alla konfliktnivåer och den enda som uthålligt och i större skala kan verka i låga konfliktnivåer och där göra verkningsfulla insatser. Flottans fartyg kan övergå från varningsskott till verkanseld på ett ögonblick, om så skulle vara nödvändigt.

Den svenska försvarsmaktens materiella status är generellt mycket hög och flottans fartyg är verkligen på teknologins framkant, men de är för få och saknar vissa väsentliga komponenter i vapensystemen. Ingen kedja är starkare än dess svagaste länk och om en viktig del i ett vapensystem saknas, begränsas fartygens operativa utnyttjande. Ett exempel på detta är avsaknaden av kvalificerat luftvärnssystem på våra korvetter. På samma sätt är antalet fartyg en kvalitetsfaktor; om antalet underskrider en kritisk nivå blir det operativa utnyttjandet begränsat.

7. Uppgifter

Flottan skall kunna verka i alla konfliktnivåer från fredstida kriser och kränkningar till fullskaligt krig, där landet utsätts för ett väpnat angrepp.

- *Övervaka territorialhavet:* Sverige är i praktiken en ö

med 270 mil kust och ett territorialhav på cirka 550 kvadratkilometer.

- *Avvisa kränkningar:* Under ytan är förmågan sannolikt låg, därför att inga ubåtsjaktövningar genomförs. Det krävs många fartyg för att avvisa kränkningar över hela sjöterritoriet.

- *Hålla sjövägarna och skydda sjöfarten:* Cirka 95% av vår utrikeshandel går på köl. Vi har ingen nämnvärd lagerhållning i landet och är därför beroende av en kontinuerlig import för vår försörjning. Flottan måste kunna eskortera handelsfartygen, röja mineringar och hålla våra hamnar öppna.

- *Delta i försvaret av landet*

8. Beredskap

Flottan skall upprätthålla såväl kortsiktig som långsiktig beredskap. Den kortsiktiga beredskapen innebär att kunna genomföra insatser med kort förvarning och helst över hela sjöterritoriet. Det kräver ett antal fartyg baserade längs vår långa kust med tillgängliga besättningar.

Fartygens operativa tillgänglighet bestäms av haverifrekvens, periodiska underhåll, personaltillgång m.m. och har erfarenhetsmässigt uppgått till 0,7. Med en flotta om

sju korvetter kommer knappt fem att vara tillgängliga samtidigt för att lösa alla de uppgifter, som åligger flottan redan i de lägsta konfliktnivåerna. Den långsiktiga beredskapen innebär, att flottan skall kunna växa och utvecklas. Här är antalsfrågan viktig liksom upprätthållande av samtliga kompetenser inom det marina spektrumet. Det tar lång tid att projektera och bygga nya fartyg och lika lång tid att utbilda till exempel en ubåtschef.

9. Samordning

Sverige har ett stort antal myndigheter med verksamhet till sjöss eller som är beroende av verksamheten till sjöss. Dessa myndigheter styrs av flera departement och verksamheten är egentligen bara samordnad, vad avser sjö- räddning. I övriga uppgifter till sjöss saknas ett samordnat ansvar. Ett samordnat maritimt ansvar på högsta nivå finns inte och därför spretar verksamheten och de samlade resurserna utnyttjas sannolikt inte optimalt. Kungliga Örlogsmannasällskapet driver frågan om en Marin- och Sjöfartsminister och Flottans Män ställer sig naturligtvis mycket positiva till en sådan utveckling.

Med Eugenie Runt Jorden

I denna förkortade version av den första utgåvan presenteras den på sin tid mycket omtalade världsomseglingen med fregatten Eugenie under åren 1851-1853. Läsaren får uppleva livet ombord och en spännande, innehållsrik och underhållande reseskildring från en värld som förändrats mycket sedan dess. Christer Hägg, sjöofficer och marinmålare, gör denna skildring till en oförglömlig upplevelse. Pris 385:-

En närmare presentation av boken finns på www.magnusullman.com
Du kan beställa på tel: 0708 1919 29 eller e-mail: magnus.ullman@lmlaw.se

BOKFÖRLAGET MAGNUS ULLMAN

Av: CHRISTER HÄGG

såg & båtbyggeri

Båtbyggeri

Träbåtsrenoveringar

Ramsågat skeppsvirke

Byggnadsvirke

Massiva trägolv

BRÖDERNA RAVANIS

042 346681 • 0732 073314

www.nyhamnssag.se

hermes
REDOVISNING AB

Lars-Erik Nilsson

Auktoriserad Redovisningskonsult SRF

Vi erbjuder hjälp med;
Bokföring, moms, lönehantering
bokslut, årsredovisning och deklaration

Box 33, 263 21 Höganäs mail: hermes.redovisning@telia.com
Tel 042-33 20 15 fax 042-34 19 16 mobil 070-339 12 99

Från Stockholms Örlogsvarv till Muskövarvet AB

Man skulle kunna säga, att allt började redan på 1500-talet, närmare bestämt 1523 när Ostkustens Marinbas grundades och den första militära varvsverksamheten i Stockholm organiserades. Verksamheten bedrevs då invid slottet Tre Kronor, men flyttades redan 1550 till Blasieholmen. Här byggdes bland annat regalskeppet Vasa. Efter sjösättningen av Vasa, söndagen den 10 augusti 1628, beordrade kapten Söfring Hansson, att Vasa skulle sätta segel för sin jungfrufärd mot ankringsplatsen vid Älvsnabben strax utanför Muskö i Stockholms södra skärgård. Där skulle hon ta ombord soldater och proviant. Dagen var klar och stilla och den enda vind, som blåste, var en lätt bris från sydväst. Skeppet bogserades längs stranden till den södra delen av hamnen, där man satte tre av de tio seglen och skeppet började röra sig österut. Vad som hände därefter, vet de flesta och det är ju dessutom en helt annan historia.

På 1640-talet började ett nytt varv anläggas på Skeppsholmen. Stockholms örlogsvarv var marinens skeppsvarv i Stockholm ingående i Stockholms örlogsbas. Varvet hade sin verksamhet på Galärvarvsområdet på Djurgården, ungefär från brofästet vid Djurgårdsbron, via nuvarande Junibacken och vidare bort mot Gröna Lund. Även Skeppsholmens östra sida och Beckholmen var delar av örlogsvarvet. Varvet var en stor arbetsplats och vid krigsslutet 1945 var antalet anställda en bit över 1 200. Örlogsvarvet kom under 1800-talet att växa med nya verkstäder för reparation och underhåll av flottans fartyg. 1879 färdigställdes en stor torrdocka som kom att bli kärnan i verksamheten under många år. Här byggdes bland annat Sveriges första ubåt med fartygsnummer 1 och namnet *HMS Hajen*. *Hajen* lämnade dockan den 16 juli 1904. Så sent som 1990, över 350 år senare, återvände regalskeppet Vasa till sitt nybyggnadsvarv och placerades då mitt i den stora torrdockan, där hon ligger än idag.

Frågan om att flytta Stockholms örlogsbas, som låg i centrala Stockholm togs för första gången upp redan under 1800-talet och under detta århundrade lades flera förslag fram. I samband med krigsslutet på 1940-talet

inleddes ett intensivt arbete med att anpassa försvarsmakten till de nya förutsättningarna. Behovet av en modernare, större och framförallt skyddad örlogsbas lades fram. Mängder av olika förslag och lösningar övervägdes, däribland dockor i berget vid Finnbodavarvet och förråd med verkstäder i Skansenberget. 1948 tillsattes en örlogsbasutredning, som 1951 lade fram förslaget om en flytt till Skölduddsberget på ön Muskö i Stockholms sydöstra skärgård. Redan innan dess hade medel beviljats för att påbörja vissa fartygstunnlar i berget på Muskö, som kunde inlemmas i basen, om den flyttades dit. 1953 fattade riksdagen det principiella beslutet om utflyttning av Stockholms örlogsvarv till Muskö, men byggandet av själva basen kom inte att påbörjas under de närmsta åren. Skälet var, att man ansåg, kostnaden vara alldeles för hög. 1959 fattades ett nytt beslut om basens utformning, vilket innebar betydande inskränkningar i förhållande till det ursprungliga beslutet. Bland annat ifrågasattes om byggnationen av en av tunnarna, den för torrsättning av torpedbåtar, skulle byggas. Den ekonomiska totalramen sattes i detta beslut till 106 miljoner kronor, en ram som räknades upp flera gånger under projektets gång. Slutkostnaden för den nya örlogsbasen kom till slut att bli 294 miljoner kronor. (cirka 5 miljarder kronor i dagens prisnivå). I den kostnaden medräknas även Muskötunneln samt 10 kilometer väg och två broar. Den 1 juli 1969 flyttade så verksamheten från Stockholm till Muskö och Stockholms örlogsvarv gick i graven.

På Muskö inleddes en ny era, en era av hemlighetsmakeri i kalla krigets anda. Nu hade varvet 3 dockor och en stor slip väl skyddade i berggrummet. Tillsammans med verkstäder, förråd, kontor och vägar kunde man, i jämförelse utan större ansträngning, föreställa sig en yta lika stor som Gamla Stan i Stockholm. Här kunde man torrsätta såväl ubåtar och jagare som robotbåtar och minsvepare och detta samtidigt.

Inför försvarsbeslutet 2004 utsåg regeringen en arbetsgrupp inom försvarsdepartementet, som kom att gå under namnet AG GRO eller Arbetsgrupp Grundorganisation. AG GRO tog fram beslutsunderlaget, där man föreslog, vilka förband och enheter som skulle flyttas, vilka som skulle avvecklas och vilka som skulle omorganiseras. Försvarsbeslutet 2004 kom att bli en av modern tids största omstruktureringar inom det svenska försvaret och kanske framförallt Marinen. Försvarsbeslutet innebar bland annat, att Ostkustens marinbas (MarinB O) skulle avvecklas. Beslutet slog fast, att den svenska marinen bara skulle ha en marinbas och verksamheten skulle koncentreras till Karlskrona.

Konsekvensen för Muskö örlogsvarv blev förödande. De fartyg och båtar, som man i huvudsak arbetat med, tillhörde Ostkustens marinbas. Med omlokaliseringen till Karlskrona försvann större delen av produktionen med

Muskövarvet

kraftiga nedskärningar som följd. Av cirka 250 anställda varslades 150 om uppsägning på grund av arbetsbrist. Basen på Muskö började så sakta att avvecklas och den 3 juni 2005 hölls avvecklingsceremonin.

Parallellt med, att resultatet av AG GRO:s rapport blev känt, började en av de dåvarande Projektingenjörerna på örlogsvarvet, Krister Andersson, att skissa på en affärsidé lika okomplicerad som övertygande, nämligen att tillvarata mångårig militär erfarenhet och kompetens kring fartygsunderhåll och omsätta den i civila men även i förekommande fall militära uppdrag. Genom åren hade örlogsvarvet på Muskö haft civila kunder, ibland fler och ibland färre. Genomgående hade kunderna uttryckt sin stora uppskattning över de jobb och den service, man fått på Muskö. Detta samt att det finns och kommer att finnas en efterfrågan från Försvarsmakten även på ostkusten, oavsett vart i landet Marinen har sitt säte, blev drivkraften, som så småningom startade Muskövarvet AB, närmare bestämt i juni 2005, då Krister tillsammans med kollegerna Matias Stamboe och Ulf Holmqvist grundade det civila Muskövarvet.

Varvet fick en rivstart, när man i offentlig upphandling och i konkurrens med bland andra Kockums vann en order motsvarande ett värde om cirka 20 miljoner för att bistå Försvarsmakten med färdigställandet av Ubåten Upplands årliga översyn. Över natten anställdes ett tjugotal handplockade före detta anställda av Försvarsmakten och ytterligare ett tiotal engagerades som underleverantörer. Ryktet spred sig snabbt.

Vintern 2006-2007 genomförde Försvarsmaktens logistik en upphandling syftande till att överföra den återstående men starkt decimerade varvsresursen, som Försvarsmakten fortfarande hade kvar i egen regi på Muskö, till civil drift. Upphandlingsunderlagen påvisade en avancerad matematik, där de fasta kostnaderna i huvudsak bestående av hyreskostnader och personalkostnader vida översteg den produktionsvolym, som följde med upphandlingen. Muskövarvet AB, som en av intressenterna, beslutade tidigt, att förutsättningarna helt enkelt var för dåliga för att ge sig in i den affären. Av ett stort antal intressenter slutade det med, att endast två företag lämnade in offerter, varav det ena endast på en del av verksamheten. Som vinnare i upphandling stod Kockums AB, som också flyttade in i anläggningen redan på våren 2007. Samma år i augusti såg man till att sammanföra Muskövarvet AB med Aludesign i Docksta AB i syfte att, som man uttryckte det, säkra den militära produktionen på Muskö. Resultatet av den sammankomsten blev, att Aludesign i Docksta AB den 28 augusti förvärvade aktiemajoriteten med 55% i Muskövarvet AB.

Nu påbörjas en ny satsning, där Muskövarvet AB som en del i Dockstagruppen riktade in sig på en etablering med Försvarsmakten som en av de större kunderna. Första ramavtalsupphandlingen, som genomfördes efter Försvarsbeslut 2004 avseende underhåll av Amfibieförbandens båtar och fartyg på ostkusten, vanns på alla fronter och i augusti 2008 inleddes en långvarig och om-

fattande relation med Försvarsmakten. Samma höst vann man i konkurrens ytterligare ramavtal med Försvarsmakten, vilka tillsammans med tidigare avtal genererade stora volymer av underhåll för stridsbåtar, lätta trossbåtar, ledningsbåtar, svävere, grupptransportbåtar, rivallare och en hel del andra båtar.

Efter förnyade upphandlingar 2012, där Muskövarvet AB vann förnyat förtroende att leverera underhåll till Försvarsmakten, har man nu fyra ramavtal med möjliga optioner ända fram till 2019. Varvet består i dag av ett trettio-tal anställda och sysselsätter cirka 15 underentreprenörer dagligen. Med anledning av de avtal, man har med Försvarsmakten, är närmare 85% av verksamheten arbete med militära båtar. När nu snart tio år har gått, sedan företaget etablerades, kan man konstatera, att någon brist på arbete har det egentligen aldrig funnits. Bland kunderna, förutom Försvarsmakten, finns idag Sjöfartsverket, Kustbevakningen, Södertörns brandförsvärsförbund, Sjöpolisen m.fl. Framtiden ser ljus ut och varvet med anor från 1600 talets varv i Stockholm, även om det är lite långsökt, kommer troligen att finnas kvar för lång tid framöver.

De närmaste åren renoverades såväl sjöräddningsbåtar som vägfärjor och arbetsbåtar.

Krister Andersson
VD för Muskövarvet AB

Brandförsvarsbåt

Motorbyte

Lokalföreningarna informerar

Region Nord

Sundsvall

Vi hade isfri hamn den 12 mars. Kunde det vara våren, som var på gång? Hur som helst, så verkar det, som om den "skånska vintern" är över för mellannorrland för denna gång.

Vi har haft vårt upptaktsmöte på Kulturmagasinet den 21 mars, vilket lockade lite fler än 20 medlemmar att träffas en stund över en gratis fika. Det verkar vara populärt och vi fick även skriva in 3 nya medlemmar. Ordföranden lämnade lite lätt information om årets program.

Den 27 mars besökte vi FM-Härnösand vid deras årsmöte. Det är alltid roligt att få vara i dessa anrika lokaler en stund. Man kan inte vara annat än lite avundsjuk.

Den 11 april var det dags för vårt eget årsmöte. Ordföranden kunde hälsa 22 medlemmar välkomna, varefter han höll en fin parentation över de kamrater, som för alltid lämnat kamratkretsen. Härfter följde en tyst minut. Vår hedersmedlem, Harald Häggström, ledde årsmötet på sedvanligt vis, snabbt och effektivt. Ur verksamhetsberättelsen kan nämnas en fin regiondag med 130 deltagare och gäster från Östersund och Härnösand. Härtill bidrog Skeppargillet och Taubesällskapet också. Styrelsen beviljades full och tacksam ansvars-

frihet för det gångna året. Efter valen består styrelsen av Bertil Greave, Mats Andersson, Gert Malmqvist, Marlene Lindberg och Rolf Henriksson. Så var det dags för årtor med punsch samt glada visor. Historier av olika slag från en tid, som varit, ventilerades också. Marlene Lindberg skötte om vårt lotteri på ett bra sätt och vinnarna verkade nöjda. Under övriga frågor på mötet framfördes synpunkter på, hur vår egen tidning bara blir bättre och bättre. Mötet enades om att sekreteraren till våra redaktörer framför en hälsning om detta som härmed är gjord. Snyggt jobbat, grabbar!

Riksårsmöte i Karlskrona med kryssning till Gdynia lät spännande. Att ta sig dit är emellertid inte det lättaste. Från Sundsvall räknade vi med en total kostnad på cirka 4 000-4 500 kronor. Det värsta var ändå, att det krävdes 10 säger 10 tågbyten för denna returresa, eftersom de flesta reparationsarbeten på Sveriges järnvägar startar den 1 juni i år. Ibland finns det skäl att använda det slitna uttrycket "Det var bättre förr". En viss besvikelse kunde vi också konstatera, då man bara skulle ta sig från tåget till färjan och inte fick uppleva något av vårt ungdoms Karlskrona. Vi stannade helt enkelt hemma, men fick i stället göra en

fantastisk resa i vår föreningstidning, där de duktiga redaktörerna presenterade "Karlskrona som vi minns". Tack för det!

Nu har vi fått njuta av en fantastisk påskhelg med enastående väder. Konstituerande möte har vi haft och nu väntar sommarsången med M/S Medvind och regionmöte i Östersund närmast på programmet. Alla tillönskas en lång, varm och skön sommar.

Gert Malmqvist

Region Mitt

Gotland

FM Gotland har genomfört vårens program och vi har nu ett sommaruppehåll fram till september.

Årsmötet genomfördes 1 mars med sedvanlig dagordning. Styrelsen har nu följande sammansättning: Olof Berglund, ordförande, Lars Ellebring, sekreterare, Christer Heilborn, kassör, Sören Strand och Klas

Flottans män i Sundsvall seglar den 26 juli 2014 för första gången under nya bron, Sveriges längsta motorvägsbro.

FM Gotland styrelse 2014. Från vänster: Thomas Worms, Olle Håkansson, Christer Heilborn, Lars Danielsson, Klas Berg, Lars Elbring, Sören Strand, Robert Wärlid och Olof Berglund.

Berg, ledamöter samt Olle Håkansson, klubbmästare.

Sista fredagen i månaden har vi kamratträffar, oftast med ett intressant föredrag på programmet, bl.a. minnen från långresorna 1954 – 1955, föredrag om att arbeta på Musköbasen samt en gemensam träff med vår damklubb, Sextanten.

Framtiden för vår gemensamma lokal – Marinstugan – är fortfarande osäker på nuvarande plats. Vi för kontinuerliga diskussioner med politiker och tjänstemän inom Region Gotland.

Beslut är taget inom fullmäktige, att Marinstugan skall bort från nuvarande plats, då den inte passar in i beslutad stadsplan. Frågan är bara, när detta skall ske, inom 1 år eller inom 10 år. Diskussionerna fortsätter. I väntan på slutligt besked måste vi dock vidta nödvändiga underhållsarbeten på byggnaden, så under försommaren kommer ett arbetslag att måla fasader och fönster. Trots nedläggningshot kan byggnaden inte få förfalla, då den är vårt ansikte utåt.

Under kommande sommaruppehåll ser

vi fram emot marina fartygsbesök. Det brukar bli några i Visby hamn.

Flottans Män Gotland tillönskar alla kamrater en innehållsrik och spännande sommar. Vi startar upp den 6 september med Region Mitt:s 5-kamp.

Olof Berglund

Norrtälje

Program juli – december 2014

2014-07-19

Beckbyxans dag på Sjöfartsminnesmuseet i Älmsta. Vi medverkar med ett informationsbord.

Ring Sture Malmgren 070-5628713 om du vill vara med.

Samåkning sker från Musikskolan kl. 11.00.

2014-08-21

Besök vid Ålands sjöfartsmuseum och s/v Pommern.

Antarktis

Vi åker med Viking Lines morgontur 09.30 från Kapellskär, för de som önskar boka vi plats på anslutningsbussen från Norrtälje (ca: 08.30). Gemensam buffémåltid med vin/öl på hemresan.

Pris ca: 250 – 300 kr.

Intresseanmälan lämnas senast 15 augusti till Sture Malmgren: 070-5628713.

Vi är åter i Kapellskär ca: 19.45.

2014-09-06

Femkamp på Gotland.

Flottans män på Gotland inbjuder till den traditionsenliga 5-kampen inom region Mitt.

Pommern

Vi från Norrtälje som åker till Gotland ska försöka ordna bra priser, samåkning och om möjligt någon utflykt. Anhöriga kan naturligtvis följa med och medverka i alla aktiviteter. Är du intresserad att komma med så kontakta Kenneth Lundgren senast 15 juli.

2014-09-18

Premiär för säsongens ärtluncher i Marinlokalen.

2014-09-25

Ärtlunch och stenutflykt.

Vi träffas vid marinlokalen kl. 11.45 och samåker sedan till Nysättra där vi äter vår ärtlunch. Efter lunchen åker vi till Vätö där vi besöker stenindustrin. Vi blir guide i de stenbrott och verkstäder som fortfarande

finns i drift och får lära oss om stenindustrins historia.

Förhandsanmälan till Kenneth Lundgren.

2014-10-02

Minnestund vid ankaret. Kyrkoherde Per Rydberg genomför som tidigare år en minnesstund till minne av avlidna sjömän vid vårt ankare utanför Norrtälje kyrka. Efter minnesstunden äter vi årtlunch på Mariagården. Samling vid ankaret kl. 12.00.

2014-10-09

Årtlunch.

2014-10-16

Kvällsträff kl. 19.00. Efter kaffet får vi höra ett föredrag under rubriken "Hur mår Östersjön". Det är limnolog Nils Edberg från Naturskyddsföreningen som kommer att berätta om miljösituationen i Östersjön. Han är också väl insatt i förhållandena i vårt närområde, Norrtäljeviken.

Förhandsanmälan till Harriet Jansson.

2014-10-23

Årtlunch.

2014-10-30

Årtlunch. Efter lunchen berättar vår medlem Hans Nordström om livet som fartygsläkare. Vi får bl.a. höra om hans upplevelser från en resa till Antarktis.

Förhandsanmälan till Harriet Jansson.

Stockholm

Årsmötet

Torsdagen den 13 mars genomfördes årsmötet med 45 deltagare och dagen till ära i en ny lokal, som ligger under Blasieholmens restaurang. Mötet började med att tända ett ljus, varefter följde parentation till minnet av avlidna kamrater tillsammans med vår kaplan Jenny Ahlén. Därefter följde sedvanliga årsmötesförhandlingar, som avslutades med utdelning av veterantecken till medlemmar med 18 års medlemskap.

Styrelsen konstituerade sig och har nu följande sammansättning: Ordförande Örfan Sterner, ordinarie ledamöter är Lennart Bresell, Leif Ljunglund, Arne Keller, Fredrik Scholander, Krister Lundvall, Birgitta Nordenbris och Anders Sigrén. Efter årsmötet gick vi en trappa upp till restaurangen och där blev vi bjudna på pyttipanna med ägg och dryck. Bo Johansson ledde allsången och stämningen var mycket god.

Birgitta Nordenbris

Kansliet

Kansliet blev hårt drabbat tidigt på året, då Hans Gustavsson efter en kort tids sjukdom gick bort. Han har ersatts av Birgitta Nordenbris och Anders Sigrén, båda nya medlemmar i styrelsen.

Veteranstöd

Veteranstödsarbetet har ju aktualiserats av SMK och Riksföreningen det senaste året. Vår kontaktperson är Krister Lundvall, som noggrant följer upp utvecklingen och medverkar vid de träffar, som vederbö-

2014-11-06

Årtlunch.

2014-11-13

Årtlunch. Efter lunchen får vi lära oss mer om båtkonstruktioner. Jürgen Sass har konstruerat ett antal nöjesbåtar och kommer att delge oss en del av sina insikter.

Förhandsanmälan till Harriet Jansson.

2014-11-20

Årtlunch.

2014-11-27

Årtlunch. Efter lunchen för vi höra Tord Jansson berätta om resa till Afrika, där han var med på en äventyrlig storviltjakt.

Förhandsanmälan till Harriet Jansson.

2014-12-14

Julfesten genomförs som förra året på Rödakorsgården i Norrtälje. Särskild inbjudan med utförlig information kommer att skickas ut senare.

OBS! Mötena sker på torsdagar om inte annat anges.

Årtluncherna börjar kl. 12.00 och kan innehålla kortare icke utannonserade programpunkter.

Kvällsträffarna sker liksom luncherna i Marinlokalen.

rande veteransamordnare arrangerar. Har du frågor inom området, är du välkommen att kontakta Krister via kansliet.

Regionmöten

Regionmöte för mellersta regionen genomförs på hösten för att diskutera och samordna gemensamma frågor samt för att enas om regionens representation i Riksföreningens styrelse. På våren förbereder vi vårt agerande inför kommande lokalföreningskonferens och riksårsmöte. Vårens regionmöte hölls på Drottning Victorias Örlogshem den 9 april i god ordning. Höstens regionmöte kommer att genomföras på Gotland fredagen den 5 september i anslutning till den årliga femkampen, som gotlandsföreningen är arrangör för i år.

Föredrag om Visbykorvetterna

Det andra föredraget, som vi arrangerade på Örlogshemmet, blev, liksom det första en succé med fullsatt hus, d.v.s. cirka 30 personer. Mariningenjören och tidigare uppdragsledaren vid FMV, Gert Burgstaller, numera kurschef för tekniska chefsprogrammet vid Försvarshögskolan, höll ett mycket uppskattat föredrag om våra Visbykorvetter. Anförandet hade rubriken "Bokslut korvett typ Visby". Gert började med att som en bakgrund berätta om FMV igår idag och i morgon, en fascinerande historia om återkommande organisations- och rollförändringar. Bakgrunden och historiken för utvecklingen av korvettkonceptet med dess utpräglade smygegenskaper och

Styrelsen efter årsmötet 2014-03-06

Ordförande: Sture Malmgren

0176-414 50, 070-5628713

Vice ordf: Sören Persson

070-6871234

Sekreterare: Kenneth Lundgren

0176-23 48 36, 076-3214369

Kassör: Bengt Hylander

0176-143 34

Ledamot: Nils Eriksson

0176-400 53, 070-6976006

Suppleant: Hans Landberg

0176-146 10

Programkommittén

Kenneth Lundgren

0176-23 48 36, 076-3214369

Sture Malmgren

0176-414 50, 070-5628713

Harriet Jansson

0176-413 95

Har du förslag på aktiviteter och föredrag kan du kontakta någon av oss.

experimenttriggen Smyges verksamhet gav en god bild av den omfattande studie- och forskningsverksamhet, som legat till grund för utvecklingen av Visbyprojektet, där signaturanpassning varit ett ledord. Beslut om anskaffning av sex korvetter kom redan 1995. 2002 räckte emellertid pengarna bara till fem.

Korvetterna har genomgått en evolution i totalt fem versioner fram till 2014, varvid samtliga beräknas vara uppgraderade till version fem under sensommaren i år. De är då bl.a. utrustade med tung sjörobot, lätt torped, robotmotmedel, uppgraderat minröjningssystem samt helikopterlandningssystem förutom de ursprungligen installerade vapensystemen. Gert presenterade utförligt de olika systemen även för ledning (Cetris), minjakt och ubåtsjakt (Hydra). Vi fick se landning av helikopter vid stark sjö- hävning och blev medvetna om det omfattande regelverk, som omger luftfart i anslutning till örlogsfartyg. Levande sekvenser från robotutskjutning samt gång i olika farvatten, inklusive grov is gjorde oss övertygade om, att vi här har fått ett mångsidigt användbart fartyg, anpassat för våra klimatförhållanden men även möjlig att nyttja i andra klimatzoner.

Värt att notera är, att fartygen är klassade av De Norske Veritas (DNV) och är enligt beslut av Högkvarteret intagna i klass DNV 1A1 HSLC R0 Naval NBC-2!

Vår föredragshållare konstaterade, att

Visbyklassen väl överskrider den en gång fastställda målsättningen och att vi skattebetalare har fått god valuta för pengarna.

Efter föredraget samlades vi i frukostrummet för öl, kaffe och smörgås och förde

en fortsatt livlig dialog med föredragshållaren till sena kvällen.

Tisdagen den 16 september återkommer Gert som föredragshållare och kommer då att berätta om sina dykningar på regalskep-

pet Kronan. Missa inte det!
Tack Gert för en förträfflig afton!

Örjan Sterner

Södertälje

Diverse krigiska föremål blandade med en mycket civil plastkratta

Så börjar äntligen den varmare årstiden att göra sig påmind (när detta skrivs i början av maj) och Notholmen är nu klar att ta emot att ta emot sina gäster.

Låt oss dock backa lite, för i mars 2014 hade vi sedvanligt årsmöte, där vi förutom god mat och dryck även njöt av trevlig samvaro.

Delar av styrelsen ersattes och nya styrelsen har följande utseende:

Ordförande Thomas Westerberg, vice ordförande Lennart Persson, sekreterare Inger Hellström, kassör Christer Norman, ledamöter Anders Westerberg, Reine Andersson och Kenneth Sandås, ersättare Jörgen Sandås och Håkan Ågren.

Ett stort tack till avgående ledamöter men speciellt till Kjell Mårtensson, som under ett antal år med den äran hållit i Notholms-kommitten, vilken är ansvarig för drift och underhåll av vår ö.

Den 12 april öppnade vi för säsongen och vi hälsar alla Flottans Män (och kvinnor) välkomna till vår ö Notholmen som ligger strax norr om Skansundet intill farleden till Södertälje, (N 59.03.257, E 17.40.968).

Lennart Persson

Region Syd

Trelleborg

Vid årsmötet den 14 februari i föreningslokalen var som gästtalare inbjuden Allan Widman från försvarsutskottet och programmet drog fullt hus i vår lokal Allan Widman beskrev på ett mycket sakligt sätt dagens situation inom försvaret och vad som kommer eller är önskvärt i kommande försvarsbeslut. Frågor om U-båtsprojekt, helikoptrar, JAS-plan och återupptagande av värnplikt var några av de frågor, som ventilerades. Allan Widman föredrag avtackades med en bok om Kockums och en ubåtsslips, innan han skyndsamt lämnade oss för att inte missa nattåget till Stockholm.

Efter föredraget inleddes årsmötesförhandlingarna, och några nya ledamöter i styrelsen blev följden av mötet. Dessa är Veikko Bern och Sonny Spurr och som ny revisor i föreningen valdes Thomas Olsson. I valberedningen ingår numera Göran Karlsson. Sedan var det dags för Flottans berömda ärtsoppa med fläsk och pannkakor med sylt, som vår klubbmästare Jonny Svenning hade anrättat på bästa sätt och naturligtvis kunde de, som kände för detta även immun-

diga lite punsch därtill. Medan stämningen som vanligt steg i lokalen drog den nya styrelsen sig tillbaka för att konstituera sig och befästa de olika posterna. Här tackade den tidigare sekreteraren Leif Nilsson sina styrelsekamrater för den utomordentliga trevliga tid, han haft tillsammans med dem i styrelsen under många år, dels som klubbmästare och sista året som sekreterare och önskade den nya styrelsen lycka till med att driva föreningen i god kamratanda.

Beeji

I den fina vårvällen i mars träffades 46 förväntansfulla sjömän för att lyssna på ett föredrag om SS Sörlandet. Vår gäst för kvällen var Leif Eneberg, som för ett år sedan berättade om Göteborgs resa till Kina. Leif visade en självtagen video från sin seglats med Sörlandet från Kristiansand via Östersjön och Sydengland till Brest i nordvästra Frankrike sommaren 1992. Besättningen bestod av både unga och äldre, såväl kvinnor som män. Mot ett fastställt pris kan vem som helst medfölja och delta i göranden ombord såsom allehanda sjömansknep, knop och knäp, både på däck och i rigg. Högsta mastehöjd på fartyget är 35 meter över havet, så man får inte lida av svindel, när man klättrar i riggen. Resan bjöd på både fint och soligt väder men även en och annan kuling.

Efter föredraget njöt vi av Jonny Svennings tillagade "Hackebiff" med tillbehör. Vid 21-tiden började mäta och nöjda sjömän att vandra hemåt.

Vid aprilmötet samlades ett trettiotal medlemmar för att lyssna på en "riktig ubåtskille" från Kockums i Malmö, Jan Stenvall. Han inledde med att beskriva, hur en ubåt blir till genom mätningar, beräkningar och tester. Föredraget åtföljdes av bilder och skisser, som beskrev, hur en ubåt typ A26 kommer till. Vi fick också se en film-snutt från en testsprängning. Det gäller, att vid konstruktionen av en ubåt, göra skrovet så "elastiskt" som möjligt. Under föredraget ställde många av våra egna - före detta ubåtsmän frågor till Jan. Naturligtvis kom frågan upp om leveransen av de två nya ubåtar, som beställts av Försvarets materielverk. Det är fyra år sedan riksdagen bestämde, att ubåtarna skulle beställas. Nu ser det ut som beställningen går till Saab, som redan har knutit till sig många specialister med spetskompetens från Kockums. Det tyska Thyssen Krupp, där Kockums ingår, har fått besked, att inga ubåtar kommer att beställas av dem.

Efter föredraget bjöd vår köksmästare Jonny Svenning på köttbullar med gräddsås. En mycket informativ och trevlig afton var till ända.

Veikko Bern

Västervik

Årets första klubbmöte hölls i Segelsällskapet Vikingarnas klubblokal på Notholmen i Västervik. Anledningen var, att vår Marin-stuga fortfarande var under ombyggnad. Tema var Evert Taube och hans rika visskatt. Det var Eines Lagerlöf och dragspelaren Eije Högberg, som höll i fördraget. Så var det förstås många Taubelåtar, som Sångarlaget och alla mötesdeltagarna gärna sjöng med i.

På februarimötet var vi tillbaka i vår kära Marinstuga, nu med helt nytt golv, nymålat tak och lite förnyelse på möbelsidan. Vi investerade också i en ny, snabb diskmaskin. Tema för mötet var träbåtsbyggande och föredragshållare var Ulf Hjulström från Valdemarsvik. Han har byggt åtskilliga träbåtar och har just nu en storöka på gång i en lada utanför Valdemarsvik.

Marssammanträdet var årsmöte. Karl-Erik Edström lämnade över ordförandeklubban till Åke Revelj och Bo Nord överlämnade sekreterarepenningen till Gunte Johansson. Karl-Erik blev medlem i Lf Västervik 1984 och varit aktiv i styrelsen sedan dess, de senaste 17 åren som ordförande. Bo Nord har varit sekreterare i 10 år och hållit i åtskilliga av föreningens bestyr. Han har svarat för uthyrningen av stugan, hållit i ombyggnad och förnyelse av stugan, svarat för externa kontakter m.m.

Ombyggnaden av Marinstugan har frestat hårt på lokalföreningens ekonomi, men tack vare insatser från Bo Nord, stugfogden Bo Andersson och deras medhjälpare har vi klarat av det. Sångarlaget kunde bidra med en kassaförstärkning på tiotusen kronor av insjungna pengar.

På aprilmötet kom seglaren Stig Blomfelt och berättade om sin långresa med segelbåt från Västervik till Medelhavet och tillbaka. Med nedmonterad mast gick han kanalvägen genom Europa, både fram och tillbaka.

Flottans Mäns Sångarlag har gjort en veckolång resa till Nerja i södra Spanien. Det var vinterspanjoren Ove Ohlin som arrangerat och det blev framträdanden på Svenska Kyrkan i Fuengirola och en fantastisk konsert på Nerja Marina Hotel. På den sistnämnda var det flera föreningskamrater från olika delar av Sverige, som entusiastiskt förde fram oss.

Christer Warfvinge

Växjö

Växjöavdelningen gjorde under våren två mycket sevärd studiebesök. Det första var på Växjörens reningsverk, där man förutom att ta hand om stadens avloppsvatten och utviner biogas för t.ex. stadsbussarna. Tyvärr var vi inte så många, som ville följa med och se denna effektiva och moderna anläggning. Det var mycket intressant och besöket avslutades med en film om reningsprocessen.

Det andra besöket gjorde vi på Volvo Articulated Haulers i Braås. Volvo är en av världens största tillverkare av dumptrar och företaget levererar dagligen dumptrar över hela världen. Många var intresserade att följa med, men antalet var begränsat. Tyvärr rådde fotoförbud p.g.a. att Volvo håller på att ta fram nya modeller.

Intresserade besökare från Flottans män i Växjö.

Greger Johansson, text och foto

Besökarna har samlats i Volvos entré, den enda plats vi fotograferat på.

Region Väst

Halmstad

Varje år har man alltid något att fira, men endast i år kan vi fira vår förenings 75-årsjubileum. Jubileumsmiddagen går av stapeln lördagen den 20 september i Siriusordens lokal. Priset för en tre-rätters middag, viss dryck inkluderad, är 200 kronor, ytterligare uppgifter via klubbmästaren eller hemsidan under "Aktuellt". Anmälan görs till klubbmästaren eller på teckningslista i Marinstugan, "först till kvarn" gäller.

Vår vänförening i Kongens Lyngby firade sitt 70-årsjubileum i början av april, där undertecknad med hustru representerade vår förening. En gåva, i form av ljusstakar med kardansk ljushållare, överlämnades.

Sedvanliga kamrataftnar har genomförts under vårterminen. Samtliga har varit välbesökta. I februari månad gästades vi av förre flygvapenofficeren Per Larsen. Per talade om utvecklingen av JAS, som flögs första gången 1988. De olyckor, som inträffat är få jämfört med de, som drabbat andra tillverkare av stridsflygplan. Vi fick också en inblick i hur JAS-systemet utvecklats, efter att Sverige anslöt sig till "Partnerskap för fred", bl.a. lufttankningskapacitet och tvåsitsig version, då vissa uppdrag kräver en extra operatör. I dag flygs Gripen i 7 länder och presumtiva köpare finns, då många utlandstillverkade stridsflygplan plan är 3 gånger så dyra. Den tekniska utvecklingen har inneburit, att kommande JAS 39E kan kallas ett mjukvaruflygplan. Ändring av version från t.ex. attack till spaning görs genom att mata in data i planets datorer.

I mars månad fick vi en inblick i "Marinen idag och i framtiden" av vår medlem, örlogskapten Marcus Wallberg. En intressant föredragning, då det som sades av politiker innan Krim m.m., närmast kunde uppfattas som sagostunder. Inledningsvis fick vi en information om marinens uppgifter, beskrivning av de internationella insatserna och försvarsbeslutet 2008/09. Marcus berörde också frågan om vår marin visavi reformeringen av ryska krigsmakten. Det talades också om ett samarbete kring en marin lägesbild i Östersjön, detta tillsammans med Finland och de baltiska staterna. Avslutningsvis beskrevs de olika marina systemen. Det gav då, i slutet av mars, ingen anledning till glädjeyttringar. Angående ubåtssystemet fick vi reda på, att den ubåt, som skulle vara med längst, var *HMS Haland*. Vem hade trott något annat? Vi hälsar Marcus välkommen och berätta mer, när nästa försvarsbeslut är i hamn.

På vårens sista kamratafton berättade Jan Sjöström om svenskstaden "Kingsburg" i Kalifornien. Staden ligger i ett ökenområde. Regn är en ovanlig företeelse och

trots detta finns många vinodlingar m.m. Vattnet tas från Sierra Nevadas berg. Staden kallas "den blågula staden". På stadsvapnet finns ett vikingaskepp, en svensk flagga, en dalahäst och -tro det eller ej- ordet Välkommen. Under den s.k. Swedish Festival spelas svensk gammeldansmusik mellan kl 0900 och 1800 runt om i staden och lyktstolpar, papperskorgar m.m. är växelvis blå och gula. Vattentornet, i form av en kanna, är prytt med en kurbitsmålning och utanför Mc Donalds står en dalahäst, som roterar. Det blev ett intressant föredrag om en mycket säregen stad.

I samband med vårt kommande jubileumsfirande tyckte vi, att det skulle vara trevligt med ett besökande örlogsfartyg. En skrivelse med en dylik begäran avsändes

Jönköping

Vid årsmötet med Flottans Män i Jönköping fick sällskapet ny ordförande, sjökapten Måns Suneson från Bankeryd. Måns har seglat på de sju haven hela sitt liv, är reservofficer i Flottan och som sådan bl.a. sekond på *Orion* samt dessutom fullgjort uppdraget som Svenska Varvs representant i Singapore i åtta år. Suneson går nu in i vaktaavlösningen, där förre ordföranden blir klubbmästare.

Måns Suneson framhöll sin företrädares engagemang för att han tagit initiativet till att återuppväcka den snart 50 år avsmunna föreningen i Jönköping, "Föreningen som steg upp ur Glömskans Hav". Den avgående ordföranden Jan Johansson överlämnade Flottans Mäns vackra Kaptensmössa till den nye ordföranden, huvudborden med de vackra insignierna FM i mösskanten och önskade den nye ordföranden lycka till på seglatsen. Måns Suneson meddelade årsmötets deltagare, att han kommer att gå in i sin nya roll med entusiasm för att stärka föreningens kamratskap och dess känsla för örlogstraditioner.

Följande personer valdes till följande uppdrag: Måns Suneson ordförande, Leif

medio oktober 2013 och ett nekande svar erhöles 4 månader senare. Styrelsen beslöt att anmäla handläggandet av skrivelsen till JO.

"Kulturbärarna" i vår kommunledning har som bekant sålt f.d. skeppsgossefartyget *Najaden*. Var det hamnar, är inte riktigt klart. I skrivande stund pågår ännu juridiska processer. Jag återkommer.

Vid höstens första kamratafton kommer det att handla om halmstadsnostalgi. Innan dess blir det Dragvägens Maritima Dagar och 75-årsfirandet. Kolla i utdelat programblad och på hemsidan.

Väl mött i stugan
Kjell A Jönsson

Aljered sekreterare, Hans Suneson kassör, Jan Johansson klubbmästare, C.G. Dybeck, ledamot, Jan Frykberg webmaster samt Jan Olof Moberg och Ingvar Eriksson suppleanter. Håkan Löwberg blev 1:e revisor och Rolf Borglid revisor. Jan Hallström och Lars Hoel utgör valberedningen.

Den nya styrelsen har fattat beslut om riktlinjer för den fortsatta verksamheten 2014. På agendan för Jönköpingsföreningen står bl.a. "S.O.S. invid Vättern" i midsommarveckan, studiebesök i Karlskrona den 23-24 september, utfärd framåt höstkanten med Visingsöfärjan Braheborg, där vår medlem Jan Olof Moberg är befälhavare samt besök på André museet i Gränna, där Torleif Rubin, också medlem i vårt sällskap, skall hålla föredrag om besök på Vitön och Svalbard.

Verksamhetsåret avslutas, som brukligt, med traditionell julkonsert i Fästningskyrkan i Karlsborg med Marinens Musikkår från Karlskrona, som vi hoppas inte drabbas av någon nedläggning under överskådlig framtid.

Leif Aljered

Avgående ordförande Jan Johansson överlämnar Flottans Mäns Kaptensmössa till nye ordföranden Måns Suneson.

Foto: Hans Suneson

Karlstad - Värmland

Så närmare vi oss åter den varmare delen av året, vilken vi haft en liten föraning av. Men säg den glädje som varar, nu är temperaturen och regnet mer vanligt för årstiden.

Vi har klarat av vårt årsmöte, vilket förflöt lugnt och stilla. Samma gamla team fortsätter att styra föreningen ytterligare ett år. Några nyheter blev det dock. Styrelsen utökades med en ledamot, som i stället för ordföranden ska handlägga medlemsärenden. Det blev Bill Ivarsson, som tidigare varit behjälplig. Den gode iakttagaren drar sig säkert till minnes, att han allt som oftast bidragit med fotografirer i tidningen. Efter årsmötesförhandlingarna var det dags för medaljutdelning, Flottans Mäns Ankarmedalj i silver tilldelades föreningens sekreterare Bert Ågren (undertecknad). För underhållningen på årsmötet svarade Bill Ivarsson, som berättade om och visade bilder från Karlstad i flydda tider. Gammal fotograf som han är, har ett stort arkiv att gräva ur.

Den andra nyheten var, att vi tillsatte en arbetsgrupp, som skall hjälpa till att organisera verksamheten vid olika arrangemang, där Magnus Heikenberg blev utsedd att leda gruppen.

Under våren har vi gjort ett besök på Brigadmuseet här i Karlstad. Som guide hade vi föreningens ordförande, översten Ingvar Klang. Femtontalet medlemmar tog tillfället i akt att besöka museet. Har ni vägarna förbi Karlstad i sommar, gör ett stopp och besök museet. Ni kommer inte att ångra er.

När nu vårsolen börjat titta fram, har vi börjat med fundamenten för våra minor och torpeden. Vi hoppas ha dessa på plats till Vänerns Dag, som går av stapeln den 27 juni. Länsstyrelsen har för oss redogjort för arrangemanget, som verkar bli omfattande och värt ett besök, om Ni har vägarna förbi.

Sommaren står för dörren. Kanske tänker Du besöka Vänern med egen båt. Underteckna är hamnvärd i föreningen, så om Du behöver hjälp i någon form, är Du välkommen att höra av Dig. Du kan behöva tips om vanliga hamnar och kanske även naturhamnar. Du som far fram med bil och har vägarna förbi – slå en signal så bjuder vi på kaffe i klubbhuset och en pratstund. Ring 070-227 40 65.

Till sist önskar vi alla en trevlig sommar med god vind för Dig som är på sjön.

Med hälsningar från Solens stad

Bert Ågren

Sekreteraren Bert Ågren tar emot Ankarmedaljen. Foto Bill Ivarsson

Så här såg det ut i tälten. Foto Bert Ågren

Ingvar Klang berättar om Karlstad på 40-talet. Foto Bert Ågren

Lysekil

Årsmötet blev en för vår del lyckad sammankomst. Hela 64 medlemmar hade mött upp i Lysekils Segelsällskap Gullmars klubbhus. Mötet började med parentation över fem kamrater, som lämnat oss under året. Därefter skedde utdelning av klubbmär till nya medlemmar och veterantecken till våra "15-åringar", varpå sedvanliga mötespunkter avverkades. Mötet avslutades med uppvaktningar i form av blommor och standar. Skaffningen bestod som sig bör av ärtsoppa, punsch, pannkakor. Vår medlem, Veikko Larsson, visade bilder och berättade om *Göta Lejons* sista färd i svenska vatten. Kvällen avslutades med lotterier och ett livligt samspråk om "gamla" marina minnen.

Året fortsätter med förberedelserna för vårt 75-års jubileum den 18 oktober. Men först skall vi avverka vår årliga Räkfrossa 14 juni ombord på Vindros, som kommer att ta oss till Kärningön. Under fyra torsdagskvällar i juli kommer vi ha Öppet Hus i vår klubbstuga (Gamla Lotsutkiken). Mer aktuell info om våra aktiviteter finns på hemsidan. Det kommer även bli möjligt att besöka Marinbasen Skredsvik 6-9 augusti, då de håller Öppet Hus. Detta är dock inget, som FM Lysekil håller i.

Van Carlzon

Veikko Larsson håller föredrag om Göta Lejons sista resa på svenskt vatten

Jackie Lindebäck tackar Kurt Lycke för ideellt arbete under det gångna året

63 medlemmar i spänd väntan på den traditionella ärtsoppan

Varberg

Den 18 februari hölls årsmöte i Marinstugan. 2014 års styrelse består av Göran Andersson ordförande, Jan Steinbach vice ordförande, Lennart Berntsson kassör, Bengt Asterling sekreterare, Folke Larsson ledamot, Gunnar Larsson webmaster, Bernt Eskilsborn klubbmästare och Arnold Ragnarsson suppleant. Efter sedvanliga årsmötesförhandlingar avnjöts pyttipanna med stekta ägg och övriga tillbehör. Hederstecken tilldelades Folke Larsson och Bernt Eskilsborn för hedervärda insatser i föreningens verksamhet.

Under våren har Flottans Män i Varberg haft det stora nöjet att uppvakta tre medlemmar, som har uppnått mogen ålder, nämligen Allan Carlsson 100 år den 7 mars, Carl-Anders Lundgren 90 år den 3 maj och Tore Tejler 90 år den 15 juni (firad den 10 maj). Alla tre tilldelades Ankarmedalj i guld för sina förtjänstfulla insatser i föreningen genom åren.

Region Västmötet har hållits i Marinstugan vid Nya Varvet i Göteborg. Vi var 23 deltagare från samtliga föreningar inom regionen. Information gavs bl.a. från SMKR angående veteranstöd samt diskuterades rekryterings- och antagningspolicy.

Skeppskvällen den 26 mars gick i nostalgins tecken med filmen från *HMS Göta Lejons* sista resa i svenska marinens ägo, 1964. En intressant film där man får följa detta ståtliga fartyg under hela expeditionen. Vår medlem Åke Andreasson berättade om sin tid på ubåt. Åke har tjänstgjort på *HMS U 9* och *HMS Näcken*, 1953 – 1954, med huvudsaklig tjänst i maskin. Berättelsen var mycket intressant och gav mersmak.

Jan Steinbach bjöd in till en skeppskväll i musikens tecken med bl.a. en film från "Revelj i Karlskrona" med Marinens Musikkår samt FM Göteborgs kör som reste med, och sjöng ombord på *SS Bohuslän*.

Vår egen stolthet "Varberg Navy Singers" underhöll med några välkända sånger.

Vårens sista skeppskväll innebar, att vi besökte Träslövsläge eller Läjjet, som det heter i folkmun. Vid besöket i Läjjet träffade vi fiskarna Ingemar Karlsson, Evert Bengtsson och Leif Nilsson. Temat för kvällen var "Livet i Läjjet ur en fiskares perspektiv". Vi fick under kvällen veta, att Läjjet har anor från 1500-talet, varefter följde olika epoker, där kartor och många bilder från svunna tider visades och man kunde ana, att det inte alltid var "en dans på rosor", när västliga stormar drog fram utmed Hallandskusten. Vi fick även inblick i hur hamnen i Träslövsläge byggdes i olika etapper och hur samhället förändrades under åren. Risken att stöta på minor fanns speciellt under och efter andra världskriget. Fiskehamnen i Träslövslä-

ge är den största i Halland. Vi ser fram emot flera möten med Läjefiskarna!

Årets påskbuffé ägde rum lördagen den 12 april. Den var välbesökt och med mycket trivsamt stämning, med historieberättande och sång av vår sånggrupp. I byssan var det full aktivitet redan på tidig eftermiddag med alla förberedelser. Till kassörens stora glädje blev det ett bra överskott i räkenskaper.

Ett alltid lika efterlängtat besök är, när *HMS Jägaren* gästar Varberg. Fartygschefen, kapten Flemming Karsberg och hans besättning besökte oss den 2 maj. Vi fick bl.a. information om utvecklingen i flottan idag. *HMS Jägaren* är en vedettbåt, ursprungligen en patrullbåt, som normalt är stationerad i Skredsvik i Gullmarsfjorden. *Jägaren* ingår i 4.sjöstridsflottiljen, som

omfattar en minröjningsdivision, en korvettdivision, en underhållsdivision samt röjdykardivisionen i Skredsvik. Flottiljledningen är lokaliserad till Berga. Vid besöket i Varberg överlämnades 4.sjöstridsflottiljens vapensköld till Flottans Män i Varberg. Vi tackar och bugar och låter den pryda vår Marinstuga.

Göran Andersson

Varberg Navy Singers: Jan Steinbach, Per Callenberg, Lennart Berntsson, Bengt Asterling och Karl-Henrik Weddig.

Region Syd

Ängelholm

När dessa rader når våra läsare, är det sommar, hoppas vi. Hos oss här i södra delen av vårt avlånga land fick vi en rekordtidig vår, åtföljd av återgång till en kylig period. Men grönskan han slå ut och årets första nypotatis är för länge sedan skördade på Bjärehalvön, medan man skottade snö i norr.

Under våren har vi haft två intressanta föredrag och dessutom vårt sedvanliga första majfirande med Ängelholms Musikkår, som kom marscherande till oss för 52 gången. Föredraget av advokaten och ordföranden i EU nämnden Allan Widman lockade många åhörare till hörsalen på vårt stadsbibliotek den 3 mars. Efter det mycket intressanta anförandet om dagsaktuella händelser, följde en lång frågestund om vårt försvar, eftersom han även är ledamot i Försvarsutskottet. Han avtackades av vår vice ordförande Claes Nerhagen.

Vårt årsmöte hölls i Kajutan fredagen den 7 mars. Barbro Nerhagen fick åter förtroendet att hålla i klubban under mötet. De ledamöter, som var i tur att avgå, omvaldes och styrelsen beviljades ansvarsfrihet för det gångna året. Mötet avslutades med hemlagad ärtsoppa signerad Kurt Romare och med sedvanliga tillbehör. Tack till Kurt och hans assistenter. En varm tanke går till Dig Kurt. Din kära hustru Carin har hastigt lämnat Dig och oss alla. Tack Carin för allt Du som medlem gjort för vår förening.

Vi har deltagit i Region Västmötet i Göteborg, där Flottans Män i Varberg stod som inbjudare. Åter ett varmt tack till Göteborgsföreningen. Varbergs ordförande, Göran Andersson, hälsade efter sedvanligt elvakaffe välkomna till region mötet. Därefter fick vi en mäktig rapport från SMKR genom Bertil Andreasson, som redogjorde för utlandsveteranstödet och dess problem. Vidare fick vi delgivit oss programmet för Nordiska Marina mötet i Göteborg den 13-15 juni, där max 15 deltagare från varje land kan beredas plats.

Vårens sista föredrag handlade om Sjöräddningen i allmänhet och Torekov i synnerhet. Vår kassör Anders Rick berättade och visade bilder från verksamheten, där han själv är aktiv. Verksamheten bedrivs helt utan statliga medel och är helt unik med privat finansiering som gåvor och donationer, medlemsavgifter och lotteristöd. Vi tackar Anders för en intressant och givande väll i vår kajuta, som avslutades med varm korv och bröd.

Söndagen den 31 augusti bjuder vi in våra vänner från Köge Marineförening, dels till en sjötur med Sjöräddningen i Torekov dels ett besök på F 10 Flygmuseum och som

avslutning blir det grillafton vid vår kajuta.

Som framgick ovan, besöktes vi traditionsenligt den 1 maj av Ängelholms Musikkår. Musikanterna kom spelande från vår hembygdsparck och gjorde halt på Östergatan 89. Ordförande Lars Linde hälsade välkommen till vår innergård, där morgonkonserten fortsatte och lockade kringboende att lyssna. Därefter fylldes Kajutan av sillfrukosthungeriga musikanter i stort antal. Återväxten i musikkåren verkade vara säkrad. Vi själva fick vänta utomhus på andra sittningen. I sammanhanget kan nämnas, att våra musikanter skall enligt uppgift spela tre dagar vid Högvakten på Stockholms slottet och ge en konsert i vår huvudstad efter midsommar. Grattis och välkomna igen nästa år.

Sommarsången invigs sedvanligt med korum första söndagen i juli. Vår sjömans-

präst Lennart Pettersson från Höganäs kommer till oss på vår innergård kl.1100. Därefter serveras kaffe i Kajutan. Tisdagarna 8, 15, 22 och 29 juli har vi sommaröppen kajuta mellan 0900 och 1200, där vi på kaffe och våfflor. Tänk på detta, om ni är i våra trakter i juli månad. Kolla vår hemsida för säkerhets skull,

www.flottansman.se/angelholm På söndagar kan ni nå oss på telefon 0768- 494861..

Trevlig sommar önskas er av Ängelholmarna

Gunnar Gunnarson, text och foto

Allan Widman avtackas av vice ordförande Claes Nerhagen

Musikanterna Fyllde Kajutan

HELSINGBORGS HAMN PORT OF HELSINGBORG

Ny Centralgate låser upp en effektivare hamn i Helsingborg

I början av mars sattes spaden i jorden för Helsingborgs Hamns största och viktigaste projekt just nu. Fyra månader senare, den 1 juli, ska den invigas, den nya Centralgaten, en hamnentré som skapar en säkrare, modernare och effektivare hamn för kunderna.

Johan Hedin är projektledare för Hamnens jätteprojekt, det största byggprojektet på många år. Att skapa en samlad in- och utfart för Hamnens alla landtransporter är en gammal dröm. Sommaren 2014 förverkligas drömmen.

Vi är många som har längtat. Äntligen fick vi se grävskoppan gå i backen och se hur allt växer fram. Nu förlänger vi E4-an rakt in till oss och gör det enklare för våra kunder att ta sig in och ur hamnen med lastbilar, säger Johan Hedin, som är chef för Hamnens infrastruktur och sedan april 2013 lett projektet mot en toppmodern centralgate.

Nya Centralgaten kommer att vara en samlad in- och utfart till alla Hamnens hamnar. Västhamnen, Oljeterminalen, Spannmålskajen och Skåneterminalen. Oavsett var åkeriernas lastbilar ska, så rullar de framöver in via den nya gaten, i höjd med Västhamnen.

Snabbare, tryggare och enklare för kunderna

Ökad konkurrenskraft och större kundnytta är de främsta skälen till, att Hamnen storsatsar på ny Centralgate. På köpet följer högre säkerhet och kontroll, bättre arbetsmiljö och betydande tidsvinster för de, som kör gods in och ut ur Hamnen. För vissa kunder, vars lastbilar dagligen kör ett 30-tal gånger genom Hamnen, betyder den nya gaten mycket stora tidsvinster.

Med moderna IT-system kommer chaufförerna att föravisera sina resor och inte längre behöva parkera, kliva ur och checka in manuellt för att bommarna ska gå upp. Istället kör de bara fram till bommen och in, knappt utan en in-

bromsning. Målsättningen är att nästan alla infarter i framtiden ska vara föraviserade, berättar Johan Hedin. Strax invid den nya gaten kommer en ny uppställningsyta på 13 000 kvadratmeter skapas för lastbilarna. Ett helt nytt gatekontor byggs och den nya Centralgaten får fyra automatiska incheckningsbommar och två för utfart. Genom att fotografera alla trafikrörelser höjs säkerheten för såväl Hamnen som kunderna.

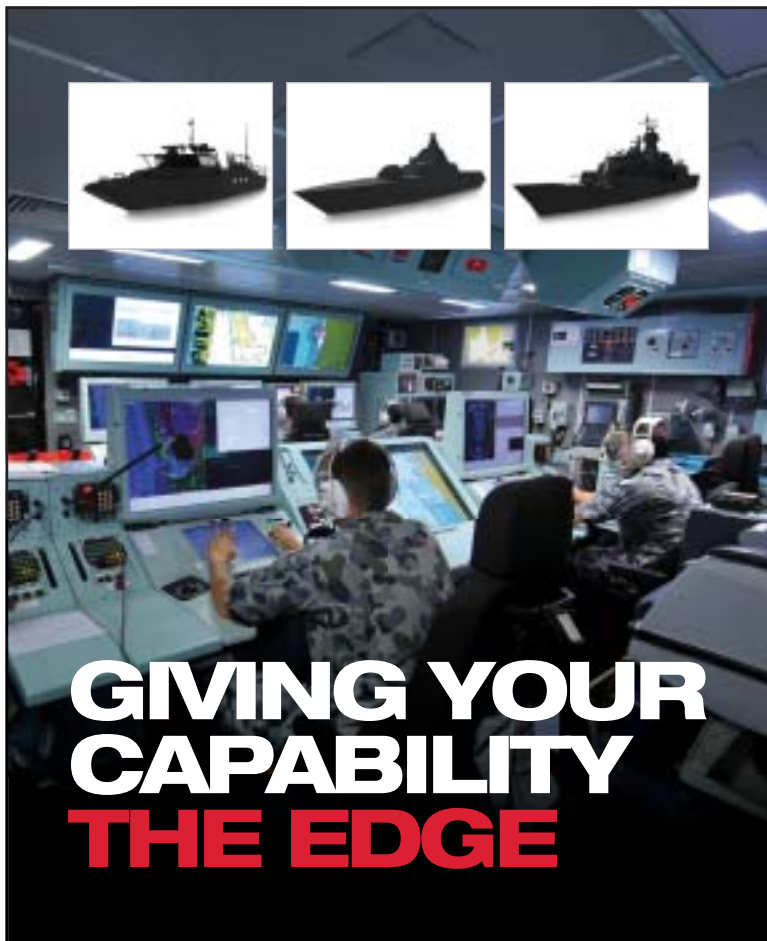
Som bekant hanterar vi och våra kunder stora godsvärden. Med satsningen minskar vi risken för stölder och inbrott både i Hamnen och i kundernas trailrar etc. Ytterligare ett exempel på ökad säkerhet är, att Lantmännens anläggning framöver kommer att befinna sin inom vår säkerhetsbarriär med satsningen på en ny gate, berättar Henric Halvorsen chef för hamn- och terminaldrift i Helsingborgs Hamn.

Successiv övergång till den nya gaten

Under våren ber Hamnen sina kunder om överseende med eventuellt byggstök. Under byggtiden är det fortsatt den gamla gaten, som gör jobbet. När det drar ihop sig till invigning kommer den nya gaten att trimmas in steg för steg, sannolikt med begränsat antal infarter till en början. Men när hösten kommer ska frukterna av den stora investeringen skördas för Hamnen och kunderna.

Projektet är startskottet för vår stora logistiksatsning, som ska korta ledtider för kunderna och trimma deras nytta av Hamnen. Bara genom att aktivt bidra till kundernas framgång kan vi säkerställa vår framtida konkurrenskraft internationellt, avslutar Henric Halvorsen.

Andreas Eriksson

GIVING YOUR CAPABILITY THE EDGE

9LV

Whether it is situational awareness, high precision fire control or a full spectrum combat solution, the 9LV family meets all requirements on any maritime platform from RHIBs to LHDs.

9LV is a well-proven, high performance and scalable naval system solution installed on over 250 vessels around the world. 9LV puts forces in control and enables their vessel to perform to its full potential.

You can rely on Saab's *thinking edge* to deliver innovative products and solutions that enhance your capabilities and deliver smarter outcomes.

www.saabgroup.com

SAAB

Mästare på autonoma system

Kockums AB har ändrat namn till ThyssenKrupp Marine Systems AB, men vi behåller samma fokus på marin högteknologi i världsklass – på ytan och under. Vi konstruerar, bygger och underhåller fartyg, ubåtar och örlogsmarina system med avancerad smygteknik. Verksamheten bedrivs i Sverige i Malmö, på Muskö och i Karlskrona

Piraya är vår senaste testplattform för autonoma system. Programmerbara, självgående farkoster som kan utföra farliga eller monotona arbetsuppgifter. Tillämpningarna finns både inom det militära och i det civila.

kockums.se

ThyssenKrupp Marine Systems

Första världskriget i bilder

I år är det 100 år sedan första världskriget bröt ut. Redan har ett antal böcker i ämnet kommit ut på marknaden.

Första världskriget är en av de mest omvälvande händelserna i historien. Kriget kom att forma hela 1900-talets utveckling både i Europa och i flera andra delar av världen. Mellan 1914 och 1918 mobiliserades mer än 70 miljoner människor och kriget skördade över 9 miljoner dödsoffer.

I boken kan man beskåda nära 300 fotografier från Daily Mirrors rika bildarkiv. Det är bilder från slagfälten, bilder på utrustning men framför allt bilder på människor såväl civilt som militärt. Bilderna ger en hisnande inblick i en turbulent period, som ritade om världskartan.

Historiska Media. ISBN 978-91-7545-116-9

Bokpresentatör Olle Melin

Med kungen som verktyg

Den stora försvarsstriden 1912 – 1914 är ”den hårdaste och hänsynslösaste vår nyare politiska historia antecknat”, skrev den socialistiska agitatorn Fredrik Ström. Kulmen nåddes den 6 februari 1914, då kung Gustav V höll sitt beryktade borggårdstal.

Flottans Män var för några år sedan en av initiativtagarna till att fira minnet av den stora pansarbåtsinsamlingen 1912. Denna insamling spelar en betydelsefull roll i Axel Odelbergs bok.

Försvarsstriden mobiliserade nästan hela nationen från kungen, drottningen och ledande politiker till privatpersoner som upptäckarhjärten Sven Hedin. Denne utövade vid flera tillfällen ett avgörande inflytande över händelserna, trots att han saknade formell makt.

Alltifrån stridens början, då Hedin skrev sin försvarspropagandistiska pamflett *Ett varningsord* fram till borggårdstalet, som han också författade, var Hedin en av stridens dirigenter.

Boken är uppbyggd kring ett antal bestämde dagar, då olika händelser i försvarsstridens ägde rum. Boken är en dramatisk skildring av striden, som klöv nationen och fick vänner att sluta hälsa.

Boken är verkligen läsvärd och dessutom försedd med ett rikt bildmaterial. Norstedts. ISBN 978-91-1-305559-6

Skärgårdshus

Skärgårdsstiftelsens årsbok för 2014 har titeln Skärgårdshus – historia, byggstilar och livsöden.

Skärgårdsstiftelsen äger och förvaltar mer än 1 000 byggnader i Stockholms skärgård såsom pampiga herrgårdar, sommarvillor, bondgårdar torp m.fl. I boken skildras också några av våra monumentala kustfyrar och vackra väderkvarnar.

Området som beskrivs börjar vid Arholma i norr och går till Landsort i söder. Och det är människorna, som arbetat och levt här, som ger liv åt berättelserna.

Boken skildrar även några mindre holmar och skär, som har spelat en viktig roll i skärgårdens historia

Boken ger en intressant inblick i samhällsutvecklingen i skärgården under de senaste 100 åren.

Författarna till denna fina bok heter Johan Ahlbom och Magnus Rietz. De har gjort boken till spännande läsning. Ett mycket rikt bildmaterial förhöjer bokens värde.

Balkong Förlag. ISBN 978-91-85581-82-5

Olle Melin

Med Eugenie Runt Jorden

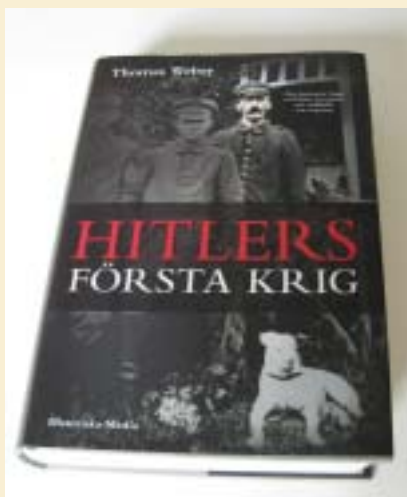
Så nära i tiden men ändå så långt borta. Så vill jag karakterisera den nya förkortade boken med namnet *Med Eugenie Runt Jorden*. Boken finns i en tidigare upplaga, som då tog upp alla detaljer kring Flottans första jordenruntsegling med ett marint fartyg. Man känner också igen resonemanget kring de noggranna förberedelserna och ändamålet med resan, som kommer igen också i denna bok och som återfinns också vid dagens utlandsresor men inte tyngs av en mängd uppbördsuppgifter.

Det lär väl inte bli så många jorden runtseglingar i fortsättningen.

Men framförallt bjuds man på en spännande reseberättelse med hav och segling i förgrunden, som inte står Skattkammarrön långt efter. För denna bok är också en skattkammare, som när en mängd kringuppgifter skalats bort blir spännande och man får läsa om seglingen och de män, som åstadkom den.

Bosse Schagerberg

Hitlers första krig

Den gängse historien om vad Hitler gjorde under första världskriget är, att han tillbringade hela kriget i skyttegravarna som frontsoldat och blev dekorerad med två järnkors för visad tapperhet. Och att erfarenheterna därifrån ledde honom in på de idéer som han sedan drev som diktator. Man misstänker gärna att storyn är fabricerad av Hitler själv och en intensiv nazipropaganda.

Att så är fallet har grundligt utretts av Thomas Weber (engelsk historieforskare med tyskt ursprung) i boken "Hitlers första krig". Mycket har skrivits om detta tidigare, men ingen har egentligen fått något grepp om händelseförloppet, eftersom de enda dokument, som använts, har varit de som sparades till eftervärlden av den nationalsozialistiska regimen. Weber har tagit ett nytt grepp genom att leta fram hittills okända (och osorterade) dokument om det regementet, vid vilket Hitler tjänstgjorde. Och Weber hittade en guldgruva.

Hitler tog – som många andra 1914 – värvning vid ett frivilligregemente, som sattes upp i Bayern. Hitler kunde inte bli inkallad till något av de ordinarie regementena, eftersom han var österrikisk medborgare. (Han blev inte tysk medborgare förrän strax innan han skulle utses till rikskansler!) Regimentet (RIR 16 eller 16. Reservinfanteriregementet, ingående i 6. bayerska reservdivisionen) kallades i dagligt tal för Regiment List efter sin första chef och det var inget elitregemente. Under kriget sattes det oftast in på avsnitt, där det var ganska lugnt för att hålla ställningarna. Dock råkade regimentet illa ut ett par gånger med stora förluster som följd.

Hitler tjänstgjorde de två första veckorna som skyttesoldat men fick sedan tjänst som ordonnans vid regementsstaben. Hans befordran till "Gefreiter" var i själva verket inte mycket att hänga i julgranen, eftersom det närmast motsvarar något i stil med vicekorpral (2. kl sjöman) utan några som helst

befälsbefogenheter. Resten av kriget tillbringade han vid regementsstaben, som alltid låg ca 10 km bakom fronten. Där var det vanligtvis lugnt och skönt, man var torr och ren och fick bra mat till skillnad från frontsoldaterna, som led svårt i leran, smutsen, blötan och granatregnet.

Hitlers uppgift var ordonnans, vilket vanligtvis innebar leveranser till och från bataljonsstaberna, som visserligen låg närmare fronten men dock på behörigt avstånd. En gång under dessa fyra år sårades Hitler tillsammans med en del andra i stabskompaniet, när en vilsekommen finkalibrig granat exploderade alldeles utanför ingången till ordonnansernas skyddsrumsförläggning. Efter en kort vistelse på sjukhus var han i tjänst igen. Alltid tjänstvillig och lite inställsam enligt samstämmiga utlåtanden från befälet.

Hur var det nu med järnkorsen? Weber har grävt fram följande om järnkors under första världskriget. Bland järnkorsdekorerade soldater (och befäl) finns en stark överrepresentation av sådana, som tjänstgjorde just vid staber av olika slag och förvånansvärt få bland skyttegravsfolket. Skälet är att rekommendationer för järnkorset alltid gjordes av officerare och i sista hand regementschefen. Resultatet blev, att befälet rekommenderade sådana, som de kände till, vilket i osannolikt hög grad gynnade de, som tjänstgjorde – som Hitler – vid stabskompani eller på annat sätt nära det högre befälet. Hitler fick alltså – i likhet med många andra – sina järnkors för att han tjänstgjorde vid stabskompaniet och var flitig och tjänstvillig.

En intressant detalj är, att den som rekommenderade Hitler för åtminstone det ena järnkorset var jude. Hugo Gutmann började på regementet som bataljonsadjutant, utmärkte sig för sin duglighet och befordrades till regementsstaben, där han under en längre period var Hitlers chef. Gutmann klarade senare livhanken under trettiotalet genom att emigrera i sista stund.

Åter till Hitler. Trots sin lugna tjänstgöring hamnade Hitler vid krigsslutet under en tid på ett psykiatriskt sjukhus. Uppenbarligen hade kriget ändå gjort slut på hans nervver. Diagnosen var "krigshysteri" och hade sitt ursprung i, att Hitler i krigets sista skede hade skadats lätt av en gasattack, vars effekt var långtifrån dödlig och snabbt gick över. Uppenbarligen höll inte nerverna längre. Han drabbades bl. a. av psykosomatisk "blindhet".

Att tillvaron vid regementsstaben var rätt lugn och ofarlig illustreras klart av dödssiffrorna, som för hela regementet, inklusive alla som tillfördes (och avfördes från) regementet under fyra års krig, uppgick till 25 %. Vissa perioder, när regementet råkade illa ut, uppgick de momentana förlusterna i döda till 50 %. Räknar man in sårade, så ligger förlustsiffran för hela kriget

på 80 % för Regiment List – klart högre än de flesta tyska förband. Bland ordonnanserna vid regementsstaben hade man under hela kriget inga förluster alls. Inte undra på, att frontsoldaterna kallade folket vid stabskompaniet för "etappsvin". Ett sådant "etappsvin" var Hitler.

Beträffande den s.k. dolkstötslegenden, d.v.s., att hemmafronten svek de villigt kämpande frontsoldaterna, som Hitler senare skickligt utnyttjade, konstaterar Weber, att den inte är sann. Stridsviljan vid fronten var sjunkande under hela kriget och blev katastrofalt låg 1918. Dessutom var disciplinupplösningen markant även vid stridande förband. Officerarna accepterade uppenbarligen häpnadsväckande mycket olydnad och uppkäftighet från frontsoldaterna. Alla hade vid det laget tröttnat på kriget och det onödiga dödandet. Och det gällde för all del inte bara tyskarna utan även motståndarna – framförallt fransmännen. Engelsmännen hade bättre disciplin men också högre andel avrättade för feghet eller desertering.

Så var det alltså med historien om den tappra vicekorpralen Hitler, som, under en tid av allmän och opolitisk förvirring i München, då han lika gärna kunde ha blivit nationalbolsjevist (det klasslösa samhället var även framgent en av hans käpphästar), stannade kvar i armén i två år, där han var anställd på något slags antirevolutionär propagandadetalj. Av en slump blev han 1919 medlem av ett litet obskyrt politiskt parti, Deutsche Arbeiterpartei. Resten är känd historia.

Thomas Weber har gjort en forskningsinsats av stora mått. Boken är ingen lättläst roman men mycket intressant med mängder av uppgifter om Regiment List och dess soldater – och deras senare öden under Tredje Riket. Snarare en forskningsrapport än en krigsroman.

Håkan Rudérus

Hitlers första krig
Thomas Weber
Historiska Media
ISBN: 978-91-86297-60-2

Underofficerare på Älvsnabben

I förra numret av tidningen fanns ett kort på underofficerare på Älvsnabben. Jag efterlyste såväl namn som år för bilden och jag har fått in många svar, bl.a. från Björn Olander, som var aspirant sommaren 1964. Därför kommer bilden igen och nu med namn, så långt det gått att få fram detta. Så här skriver Björn efter uppgifter från sonen till maskinförvaltare Gunnar Philipsson, Benkt-Arne.

Fotot är troligen taget någon gång under sommarhalvåret 1964 (vita mösskapell) innan Gunnar Philipsson lämnade för tjänst i Karlskrona. Han avlöstes troligen av den på bilden skymda underofficeren intill Gunnar. Det kanske var i samband med en avskedsfest i augusti/september för Gunnar Philipsson, innan han lämnade Älvsnabben för att tjänstgöra den sista tiden iland i Karlskrona, innan han gick i pension 1965?

Följande personer återfinns på fotot (från vänster till höger):

1. Maskinförvaltare Gunnar Philipson (som tittar in i kameran)
2. Flaggstyrman Oskar Linde (som tittar åt höger på Valfrid Phil)
3. Högbåtsman Anders Larnert, kock på Älvsnabben
4. En oidentifierad underofficer
5. Flaggartilleristyrman Valfrid (Valle) Phil (som tittar på Bengt Ahrén)
6. Troligen flaggsignalstyrman Bengt Ahrén (som tittar på Valfrid Phil)
7. Flaggsignalstyrman Allan Myrhed (som tittar in i kameran)

Björn Olander

Aspirantjubileum

F.d. sjöofficers- och marinintendentsaspiranter, vilka påbörjade sin aspirantutbildning i juni 1964 och var med på Älvsnabbens långresa vintern 64-65, firade 50-årsjubileum på Näsby Slott (f.d. Kungliga Sjökrigsskolan) den 9 maj.

Inför jubileet är vi några, som har försökt att klara ut vilka officerare och underofficerare som ingick i Älvsnabbens besättning på långresan. Det gick ganska lätt att få fram uppgifterna om officerarna. Uppgifter om officerare och vederlikar finns på bilden.

Däremot visade det sig svårare att få fram uppgifter om, vilka underofficerarna var. Den sista pusselbiten kom på plats så sent som dagarna före jubileet, då

det med säkerhet stod klart, vem som var uppbördsmaskinist (maskintjänstchef) på Älvsnabben under långresan.

Det var förvaltaren Nils Fridell (född 07-11-03) och stationerad i Karlskrona. Han mönstrade ombord på Älvsnabben den 17 augusti 1964. Den 10 november 1964 övertog han maskinuppbörden och maskintjänstchefskapet på Älvsnabben från förvaltaren Gunnar Philipson, som debarkerade samma dag.

Nils Fridell mönstrade av från Älvsnabben den 10 november 1965. Han avled troligen någon gång under åren 1973-1975.

Björn Olander

Officerare och vederlikar på Älvsnabbens långresa 1964–1965

Översta raden

Fk Roger Sprimont, EO lätt, IdrO
 Fk Erland Sönerstedt, El msv, FotO/FilmO
 Fk/MLäk 2.gr Björn Bjarke, FL2
 Fk/TandL Gram Svärdröm*, TandL
 Lt Stig Lindén, SIO, KO
 Lt Lennart Öström, SigO
 Lt Dick Börjesson, ManO, KO
 Fk Sölve Larsby, SkO, VisnO
 Fk Hans Alsmark, LfO

Mellersta raden

Fk Gustaf von Hofsten, FP2
 Fk Ingemar Curtsell, EO msv, NäfO
 Lt Stig Hansson*, FP, KO
 Kn/Ming 1.gr Jan Berglund, FI
 Kn/MLäk 1.gr Leif Flagerup*, FL
 Lt Göran Carlsson, ITO
 Komm. Carl-Henrik Lindeberg*, Skeppspräst, PvO
 Fk Sven Lagerlöf, Dib 57

Sittande

Kn Bengt O'Konor, AO
 Kn Anders Hårde*, NO, PressO
 Kk1 Anders Låftman*, FC
 Kk2 Gunnar Hallin*, Sekond
 Kn Jasper Hein*, 1.KO

* = avliden

Underofficerare på Älvsnabbens långresa 1964–1965

Översta raden

Flaggmotormaskinist	Gusten Jonsson	Förstemaskinist	Avliden
Flaggartillerimästare	Gunnar Widell	Artilleriuppbördsman	Avliden
Flaggsignalstyrman	Bengt Ahrén	Kadettunderofficer	Avliden
Flaggintendenturkonstapel	Gunnar Ganz	Proviantuppbördsman	
Flaggartilleristyrman	Karl-Gunnar Swensson	Kadettunderofficer	Avliden
Flaggskeppsmästare	Harry Petersson	Skeppsuppbördsman	Avliden
Motormaskinist	Bert Nilsson	Andremaskinist	

Mellersta raden

Flaggintendenturkonstapel	Stig Karlsson
Redogörare	Avliden
Flaggradarstyrman	Alf Lindqvist
Kadettunderofficer	Avliden
Flaggminstyrman	Birger Rosén
Kadettunderofficer	
Flaggsignalstyrman	Allan Myrhed
Expeditionsunderofficer	Avliden
Flaggradiomästare	Gösta Lindevall
Radiomästare	Avliden

Nedersta raden

Elektromaskinist	Heinz Johansson
Uppbördselektriker	
Flaggångmaskinist	Folke Holm
Verkstadsmaskinist	Avliden
Förvaltare	Nils Fridell
Uppbördsmaskinist	Avliden
Flaggartilleristyrman	Lennart Rydén
Väbel	Avliden
Flaggartilleristyrman	Valfrid Phil
Intendenturuppbördsman	Avliden

Födelsedagar Vi hyllar

95 år född

1919-08-13 Ingenjör Gunnar Fagerlind BAGARMOSSEN

90 år född

1924-07-14 Direktör Lars Bylund KUNGÄLV

1924-08-06 Affärsman Bernt Broman LYSEKIL

1924-08-06 Kerstin Hattenbach SALTSJÖBADEN

1924-08-08 Kapten flottans reserv Simon Liliedahl DJURSHOLM

1924-08-29 Maskinarbetare Allan Cronvall KRISTIANSTAD

1924-09-10 Paul Pettersson HÄRNÖSAND

1924-09-15 Sven Nilsson MALMÖ

1924-09-18 Polisman Nils Petersson NOL

85 år född

1929-07-06 Carl-Gustaf Bergenstråhle HALMSTAD

1929-07-07 Stig Skotten KARLSKRONA

1929-07-16 Kapten Heinz Johansson BANDHAGEN

1929-07-22 Sjökapten Per-Axel Johansson KLINTEHAMN

1929-07-24 Rolf Larsson SLÖINGE

1929-07-26 Docent Gerhard Wigand HALMSTAD

1929-07-27 Sjöingenjör Eron Wersén NYNÄSHAMN

1929-07-28 Ingenjör Olle Dahlberg ALNÖ

1929-09-02 Lärare Per Callenberg TVÅÅKER

1929-09-02 Sven Lindström SUNDSVALL

1929-09-04 Amiral Bror Stefenson STOCKHOLM

1929-09-14 Ragnar Pettersson LYSEKIL

1929-09-28 Erik Hoffsten VÄSTERVIK

1929-09-28 Karl Gustav Johansson V FRÖLUNDA

80 år född

1934-07-06 Gunnar Kofod NEXÖ

1934-07-07 Stig Karlsson HALMSTAD

1934-07-08 Vaktmästare Bo Velin GRÄNNA

1934-07-11 Pensionär Sven Åkerström MALMÖ

1934-07-12 Stig Svensson TRELLEBORG

1934-07-13 Rune Bergqvist ÅKERSBERGA

1934-07-16 Kapten Bengt Andersson TIDAN

1934-07-19 Bengt Boberg GRÄDDÖ

1934-07-26 Kapten Bo Holtman VAXHOLM

1934-07-26 Bo Holtman VAXHOLM

1934-08-01 Johnny Martinsson KARLSHAMN

1934-08-05 Maskinist Per-Arne Johansson V FRÖLUNDA

1934-08-09 Intendent Kjell Palén SUNDSVALL

1934-08-24 Sten Warnicke JORDBRO

1934-08-29 Hans Larsson ENSKEDE

1934-09-04 Hans Persson BUA

1934-09-08 Chaufför Stig Eliasson LYSEKIL

1934-09-15 Lantbrukare Hans Andersson ARKELSTORP

1934-09-18 Överskötare Karl-Erik Johansson VÄSTERVIK

1934-09-24 Ämneslärare Rune Forsman VENDELSÖ

1934-09-26 Nils Funck HALMSTAD

1934-09-28 Försäljningschef Bo Roxström JÄRFÄLLA

75 år född

1939-07-04 Sune Lundin STRÖMSHOLM

1939-07-06 Gert Karlsson SOLLEFTEÅ

1939-07-06 Kopeist Ove Holmén HISINGS BACKA

1939-07-07 Fil kand. Redaktör Kjell Lekeby FARSTA

1939-07-07 Nils Eric Gustavsson SURAHAMMAR

1939-07-11 Sune Forsmark V FRÖLUNDA

1939-07-12 Kaj Johansson HALMSTAD

1939-07-15 Tonino Jansson ARBOGA

1939-07-17 Kjell Forsbrand NÄTTRABY

1939-07-22 Ingemar Larsson VÄSTERÅS

1939-07-26 Conny Erlandsson VÄXJÖ

1939-07-29 Jan Olof Bergström KARLSKRONA

1939-07-30 Göran Hagström BLIDÖ

1939-07-31 Isolerare Per-Olov Pettersson ENKÖPING

1939-08-06 Ulf Anders Hilding SALTSJÖBADEN

1939-08-11 Helmer Jansson SALTSJÖ-BOO

1939-08-15 Sten Bergwall LAHOLM

1939-08-16 Bengt Johansson JORDBRO

1939-08-21 VD Olle Norby NACKA

1939-08-27 Köpman Sven Karlsson RÅNGEDALA

1939-08-30 Tjänsteman Ulf Sjöden KIL

1939-09-01 Lännarth Karlsson BRÄKNE HOBY

1939-09-01 Robert Åkerdahl BILLDAL

1939-09-03 Hans-Christer Gillquist STOCKHOLM

1939-09-03 Sture Malmgren NORRTÄLJE

1939-09-04 Stig Comstedt NORRKÖPING

1939-09-04 Sven Andersson LINKÖPING

1939-09-05 Hans Burell VÄSTERÅS

1939-09-05 Thord Paulsson SKUMMESLÖVS STRAND

1939-09-09 Befälhavare Kurt Werdin VÄSTERVIK

1939-09-10 Örlogskapten Gösta Karlman VISSEFJÄRDA

1939-09-12 Direktör Hans Söderström KARLSKRONA

1939-09-12 Lars-Erik Forsberg ANGERED

1939-09-20 Claes Wallgren KARLSKRONA

1939-09-22 Fil.lic Lars Hoel JÖNKÖPING

1939-09-23 Gjutare Sigvard Niklasson MUNKEDAL

1939-09-23 Åke Jansson SKOGHALL

1939-09-26 Gösta Swanson KARLSHAMN

1939-09-30 Kommendörkapten Bertil Andreasson TORSLANDA

1939-09-30 Gösta Edman ELLÖS

70 år född

1944-07-01 Kommunalråd Ingvar Wiklund HÄRNÖSAND

1944-07-05 Kjell Eriksson VENDELSÖ

1944-07-13 Bo-Göran Johansson NORRKÖPING

1944-07-14 Lars-Göran Söderström RÖDEBY

1944-07-14 Chefjurist Per Grönwall Maury France

1944-07-14 Regon Sollergård SÖDERTÄLJE

1944-07-18 Christer Jonsson SKÄRBLACKA

1944-07-18 Kommendör Christer Nordling STOCKSUND

1944-07-18 Båtbyggare Claes Rampeltin MÖNSTERÅS

1944-07-19 Krister Arweström VISBY

1944-07-23 Kent Stensholm ELLÖS

1944-07-23 Lennart Håkansson RAMDALA

1944-07-25 Benny E Pedersen LIDHULT

1944-07-27 Ingenjör Bernt Lundberg MÖLNDAL

1944-07-30 Jan Fredrik Petersson VÄSTERHANINGE

1944-08-05 Hans-Christer Johansson LYCKEBY

1944-08-05 Per Calås NORSBORG

1944-08-05 Åke Uhrberg LINGHEM

1944-08-06 Kommendör Carl Gustav Dybeck JÖNKÖPING

1944-08-08 Erik Levén LERUM

1944-08-13 Lars-Rune Johansson BLEKET

1944-08-14 Ebbe Lennart Sylvén UPPSALA

1944-08-14 Thomas Fagö LYCKEBY

1944-08-15 Bo Gullne KARLSKRONA

1944-08-16 Sven Forsling TORSLANDA

1944-08-17 Björn Svensson VELLINGE

1944-08-17 Stieg Andersson KOLBÄCK

1944-08-20 Owe Thyrestam STOCKHOLM
 1944-08-24 Kapten Tommy Carlsson KARLSKRONA
 1944-08-26 Sjöingenjör Christer Jendren SUNDSVALL
 1944-08-27 Gunnar Svanfeldt ÅKERSBERGA
 1944-08-27 Olov Jansson VÄSTERÅS
 1944-08-27 Roland Lindberg V FRÖLUNDA
 1944-08-29 Bror Gustavsson GRUNDSUND
 1944-08-29 Jan-Christer Steinbach GRIMETON
 1944-08-30 Lars Sandblom TRELLEBORG
 1944-09-04 Lanny Göransson TRELLEBORG
 1944-09-05 Magnus Hallberg HELSINGBORG
 1944-09-09 Kriminalinspektör Dan Wikström VALDEMARSVIK
 1944-09-10 Kenneth Lundgren NORRTÄLJE
 1944-09-14 Bankdirektör Charles Hillgren STOCKHOLM
 1944-09-16 Jan-Peter Heinsen SÖLVESBORG
 1944-09-18 Harald Hansch TVÅÅKER
 1944-09-21 Bill Britmer V FRÖLUNDA
 1944-09-21 Hasse Johansson UDDEVALLA
 1944-09-23 Leif Karlsson V FRÖLUNDA
 1944-09-26 Entreprenör Mats Persson BUA
 1944-09-27 Chaufför Johnny Nilsson SUNDSVALL
 1944-09-27 Ingenjör Rolf Bastmark ÖSMO

65 år född

1949-07-09 Ingenjör Bo Fontander KUNGSÅNGEN
 1949-07-11 Thorvald Alfredsson TRANEMO
 1949-07-14 Leif Thörnwall MALMÖ
 1949-07-20 Lars-Håkan Pettersson SKOGHALL
 1949-07-26 Leif Svantesson TYRESÖ
 1949-08-05 Lars-Göran Boman HÄRNÖSAND
 1949-08-08 Hans Baard VÄSTERHANINGE
 1949-08-09 Fartygsmekaniker Tommy Torstensson SÖDERTÄLJE
 1949-08-13 Claes Göran Lindström ÄNGELHOLM
 1949-08-19 Kommendörkapten Håkan Neckman LINGHEM
 1949-08-27 Ingemar Ljunggren HÄRNÖSAND
 1949-09-02 Roy Norström FLODA
 1949-09-16 Gunnar Olofsson GRUNDSUND

1949-09-22 Kjell Göransson TRELLEBORG
 1949-09-24 Göran Hermansson SUNDSVALL
 1949-09-26 Mattpåläggare Bo Andréasson LYSEKIL
 1949-09-28 Arne Liljeblad BUNKEFLOSTRAND
 1949-09-29 Ingenjör Lars-Ove Westlén VAXHOLM
 1949-09-30 Klas Nerman KARLSTAD

60 år född

1954-07-02 Ingenjör Claes Sjögren BURSERYD
 1954-07-09 Distriktschef Lars Winblad ENSKEDE
 1954-07-12 Urban Wiklund ÄLANDSBRO
 1954-07-20 Kk Karl-Åke Sjöberg STOCKHOLM
 1954-07-31 Christer Ohlén VÄSTERVIK
 1954-08-14 Lennart Råneberg LYSEKIL
 1954-08-18 Bjerne von Schulman VISBY
 1954-08-18 Max Albien FÄRJESTADEN
 1954-08-31 Rektor Björn Wickström ÖSTERSUND
 1954-08-31 Bo Carlsson VÄXJÖ
 1954-09-02 Gunnar Johansson VÄSTERVIK
 1954-09-02 Ingvar Nilsson TRELLEBORG
 1954-09-19 Sune Andersson MALMÖ
 1954-09-19 Sjuksköterska Sune Andersson MALMÖ

50 år född

1964-07-16 Johan Eliasson HÄRNÖSAND
 1964-08-04 Flottiljamiral Jonas Haggren BROMMA
 1964-08-18 Bergsingenjör Bengt Seger VENDELSÖ
 1964-08-18 Lots Stefan Selin ALNÖ
 1964-08-21 Anders Dahl WAXHOLM
 1964-09-05 Per Sjöberg NYKVARN
 1964-09-08 Hans Bresell NACKA
 1964-09-15 Ulf Wildner VÄSTERÅS

40 år född

1974-08-17 Åke Kenneth Wikström LINDOME
 1974-09-12 Niklas Drott VENDELSÖ

30 år född

1984-07-23 Olof Dahlström SUNDSVALL

Nya medlemmar

Vi hälsar följande medlemmar välkomna och önskar att alla skall få mycket glädje av medlemskapet.

Gotland

Håkan Hallberg
 Per Jonsson

Göteborg

Torbjörn Asplund
 Magnus Boberg
 Stefan Edlund
 Hans Fredriksson
 Lennart Hallongren
 Bo Olofsson
 Stig Åkerman

Halmstad

Marcus Bengtsson
 Björn Gustavsson
 Dag Kruuse Af Verchou

Jönköping

Johan Lyckborg
 Jan-Olof Moberg

Kalmarsund

Lasse Fredriksson

Karlskrona

Tommy Johansson
 Karl Jonasson
 Hans Olofsson

Karlstad-Värmland

Sven Andersson
 Stig Arne Broqvist
 Anders Johansson
 Jan Rosengren

Kristianstad

Leif Hardebrink

Lysekil

Lennart Johansson
 Michael Johansson
 Carl-Gustav "Mattsson"
 Johansson Michael
 Eva Olsson
 Lars-Åke Olsson
 Raymond Olsson

Norrköping

Håkan Andersson
 Benny Davidsson
 Stefan Evermark

Sören Kingbäck

Stockholm

Benkt Berg
 Björn Esping
 Lars Larsson
 Carl-Åke Nilsson
 Göran Pousette

David Våg

Mårten Åkerman

Sundsvall

Bengt-Åke Berggren
 Nils-Erik Planck
 Monika Ruda
 Gunilla Sjöblom-Högfeldt

Södertälje

Christian Axelsson
 Annette Carlsson
 Britt Gustavsson
 Yvonne Helavirta
 Ove Johansson
 Seppo Martikainen
 Ulf Rönnqvist

Varberg

Morgan Karlsson
 Johan Lans

Roger Lundberg

Västervik

Lars Hedenskog

Växjö

Peter Lundin

Avlidna kamrater

Alf Engleson KRISTIANSTAD
född den 13 oktober 1935 avliden den 31 december 2013
Arne Bjarndal NORRTÄLJE
född den 29 december 1927 avliden den 10 januari 2014
Arne Magnusson TRELLEBORG
född den 7 februari 1937 avliden den 3 mars 2014
Arne Östfalk MÄRSTA
född den 18 april 1931 avliden den 24 april 2014
Carin Romare ÄNGELHOLM
född den 12 maj 1936 avliden den 11 mars 2014
Frans Sergie Herm TRÅNGSUND
född den 15 februari 1921 avliden den 12 mars 2014
Hans Gustafsson VENDELSÖ
född den 22 oktober 1942 avliden den 4 mars 2014
Ingemar Cederqvist VÄSTERÅS
född den 8 maj 1944 avliden den 24 februari 2014
Karl O. Persson GÖTEBORG
född den 14 november 1921 avliden den 6 mars 2014

Karl-Erik Lundström HÄRNÖSAND
född den 12 april 1938 avliden den 21 april 2014
Kurt Bergström STOCKHOLM
född den 12 april 1931 avliden den 5 februari 2014
Lars Åke Starck SORUNDA
född den 4 mars 1945 avliden den 23 februari 2014
Milivoj Paver HALMSTAD
född den 3 oktober 1939 avliden den 17 mars 2014
Olof Fardin LINDESBERG
född den 3 september 1924 avliden den 22 mars 2014
Owe Pettersson V FRÖLUNDA
född den 17 oktober 1929 avliden den 26 februari 2014
Roland Nilsson KARLSKRONA
född den 14 augusti 1933 avliden den 11 april 2014
Sigvard Janghede VÄSTERHANINGE
född den 5 januari 1927 avliden den 5 april 2014
Torsten Karnell NORRTÄLJE
född den 25 februari 1932 avliden den 28 april 2014

**Hedra våra avlidna kamraters
minne med en gåva till Flot-
tans Män. Pg 5 88 19-4.**

**Efter Din betalning sänder
FM kansli blanketten till de
sörjande.**

Välkommen till Marinmuséet i Varberg

VARBERG
FLOTTANS MÄN
Kamratlag Förtroendeförbund Sjömans

Här hos oss på Marinmuséet i Varberg finner ni Världens största utställning om **Svenska Amerikalinjen**. Här finns unika saker såsom möbler, porslin, kläder, matsedlar och mycket mer. Mycket sevärt! Originalmodellen av Gripsholm Finns här.

Här finns Europas största samling av **utombordare** från åren 1897 - 1970. Den första utombordaren som byggdes i Sverige, **Archimedes**, från 1912 har vi här på muséet. Roliga saker du minns ex leksaker, tåg, båtar och bilar.

Hjärtligt välkomna! Bo & Ing-Marie Oskarsson

Besök vår hemsida: <http://marinmuseet.dinstudio.se> — E-post: marinmuseet@hotmail.com — Tel. 070-592 25 26

Kontaktmän i förbundsstyrelsen och lokalföreningar

Styrelse och lokala föreningar kan även nås via hemsidan www.flottansman.se

Förbundsstyrelse och kansli

Förbundsordf	Johan Forslund	08-571 448 51	Dagsverkswägen 14	134 65	INGARÖ	jforslund80@gmail.com
Vice förb.ordf	Jan Wikberg	063-12 95 62	Spovvägen 33	831 62	ÖSTERSUND	janwikberg35@gmail.com
Sekreterare	Bo Schagerberg	08-530 447 57	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Sekreterare	Örjan Sterner	08-745 23 02	Odenvägen 19	136 42	HANINGE	orjan.sterner@bredband.net
Kanslichef	Lennart Bresell	070-774 31 83	Balingsnäs vägen 92	141 34	HUDDINGE	lennart.bresell@telia.com
Medlemsregister	Lennart Bresell	070-774 31 83	Balingsnäs vägen 92	141 34	HUDDINGE	lennart.bresell@telia.com
Infoansvarig	Bo Schagerberg	08-530 447 57	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Webbmaster						
Kansli	Flottans Män	08-678 09 08	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM	riksforbundet@flottansman.se
			Öppet tisdagar 9-16			

Region Nord

Representant i förbundsstyrelsen: Jan Wikberg.

Härnösand	Lars Sellgren	0611-196 34	Hagagatan 74	871 40	HÄRNÖSAND	
Sundsvall	Bertil Graeve	060-57 97 14	Borevägen 5	860 32	FAGERVIK	
Östersund	Jan Wikberg	063-12 95 62	Spovvägen 33	831 62	ÖSTERSUND	janwikberg35@gmail.com

Region Mitt

Representanter i förbundsstyrelsen: Örjan Sterner, Bo Schagerberg och Lennart Persson

Gotland	Olof Berglund	0498-22 81 31	Dalhem Dungårde 160	622 56	DALHEM	berglund.olof@telia.com
Föreningslokal:	Marinstugan	070-164 79 24	Södervägen 56 B	621 58	VISBY.	(Stugvärdens hemtelefon)
Haninge	Lars Engvall	08-777 95 26	Lilla Hundens gata 422	136 64	HANINGE	engvall.lars@telia.com
Norrköping	Robert Hillgren	070-836 59 92	Utsätter 9	610 28	VIKBOLANDET	robert.hillgren@telia.com
Föreningslokal:	Marinlokalen	011-13 84 25	Saltängsgatan 48	602 38	NORRKÖPING.	flottansman@telia.com
Norrköping	Kenneth Lundgren	0176-23 48 36	Floragatan 9	761 31	NORRTÄLJE	kenneth.lundgren44@gmail.com
Föreningslokal:	"Marinlokalen".		Götgatan 14 A	761 64	NORRTÄLJE.	(ej postmottagning)
Nynäshamn	Kjell Johansen	08-520 182 10	Båtsmansvägen 13	149 31	NYNÄSHAMN	k.r.johansen@tele2.se
Stockholm	Örjan Sterner	08-745 23 02	Odenvägen 19	136 42	HANINGE	orjan.sterner@bredband.net
Kansli	Flottans Män	08-611 10 11	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM.	sthlm@flottansman.se
Södertälje	Thomas Westerberg	073 7463669	Ekenbergsgatan 30	152 43	SÖDERTÄLJE	t_westerberg@hotmail.com
Föreningslokal:	Notholmen	08-55 15 50 14	Hörningsholm,		MÖRKÖ	(ej postmottagning),
Västerås	Stieg Andersson	0708-908616	Bäckvägen 6	734 51	KOLBÄCK	vasteras@flottansman.se
Föreningslokal:	Flottans Män		Slakterigatan 10	721 32	VÄSTERÅS	stieg.andersson@swipnet.se

Region Syd

Representanter i förbundsstyrelsen: Göran Löfgren och Rolf Pärnhem.

Kalmarsund	Stefan Horndahl	0480-470 880	Vårdshusvägen 14	394 77	KALMAR	stefan.horndahl@hotmail.com
Karlshamn	Rolf Pärnhem	0454-19 611	Drottninggatan 22	374 35	KARLSHAMN	parlhem@telia.com
Föreningslokal:	Flottans män	0454-163 40	Lärksgatan 2	374 34	KARLSHAMN	
Karlskrona	Göran Löfgren	0455-150 12	Alebrunnsvägen 26	371 42	KARLSKRONA	goran.lofgren@tele2.se
Kristianstad	Lars-Ingvar Elofsson	044-23 50 31	Byastensvägen 10	291 77	GÄRDS KÖPINGE	navyman@tele2.se
Malmö	Hans Carlsson	040-139 392	Vendelsfridsgratan 6 A 6 tr	217 64	MALMÖ	malmö@flottansman.se
Trelleborg	Göte Lindberg	0410-401 84	Syréngatan 3	231 53	TRELLEBORG	gotelindberg@hotmail.com
Västervik	Åke Revelj	0490-311 07	Hornsvägen 15 M	593 54	VÄSTERVIK	akerevelj@hotmail.com
Växjö	Sten Svensson	0470-811 74	G:a Teleborgsvägen 12	352 55	VÄXJÖ	leifcarlsson41@hotmail.com

Region Väst

Representanter i förbundsstyrelsen: Lars Linde och Bertil Andreasson.

Göteborg	Lars-Erik Uhlegård	0470-567 59 96	Frejagatan 6	431 44	MÖLNDAL	lars-erik@uhlegard.se
Föreningslokal:	Marinstugan	031-29 07 23	Örlogsvägen 6, Nya Varvet.	426 71	V.FRÖLUNDA	flottansmangoteborg@telia.com
Halmstad	Kjell Jönsson	035-13 01 44	Norra vägen 21	302 32	HALMSTAD	kjellgudd@gmail.com
Föreningslokal:	Marinstugan	035-10 84 22	Dragvägen	302 90	HALMSTAD	halmstad@flottansman.se
Jönköping	Måns Suneson	036-372 106	Bergstigen 3	564 32	BANKERYD	mans.suneson@telia.com
Karlstad-Värmland	Göte Rahm	054-15 52 05	Stinsgatan 2	652 26	KARLSTAD	gote.rahm@live.se
Lysekil	Jackie Lindebäck	0523-133 60	Dalskogen 169	453 41	LYSEKIL	jackie@bplast.no
Varberg	Göran Andersson	0340-67 10 40	Anders Petters gata 6	432 54	VARBERG	elg07@telia.com
Föreningslokal:	Gamla tullhuset	070-391 04 26	Otto Torelles gata 3	432 44	VARBERG.	
Ängelholm	Lars Linde	0431-141 18	Lupingatan 9	262 62	ÄNGELHOLM	
Föreningslokal:	Flottans Män	0768-49 48 61.	Östergatan 89	262 00	ÄNGELHOLM.	

Vid definitiv eftersändning
återsänds försändelsen till:
FLOTTANS MÄN
Teatergatan 3,
111 48 STOCKHOLM

Westerplatte är inte endast en minnesmärke över andra världskrigets utbrott utan även plats för en omfattande kommers

Paus i en av Sopots parker

Den polske jagare Blixten ligger som museifartyg i Gdynias hamn

Mingel före banketten. Lisa Wallfors, Karlskrona, Rolf Svensson, Karlskrona samt Els-Britt och Rolf Pärnhem från Karlshamn

Föbundsordförande Johan Forslund tackar Karlskronaföreningens ordförande Göran Löfgren för väl förrättat värv

Riksårsmötet

Foto Ulla och Olle Melin

Föbundsordförande Johan Forslund, välkomnar till banketten. I förgrunden Göte Lindberg Trelleborg och i bakgrunden Göran Löfgren Karlskrona

